

کور ووعه ک

سرینہ وہی چہ ندیہ لہ یہ ک
بہ تہ ویلی راستی یہ وہ

نامہ یہ کی کراوہ بوکاکے کہ یہی حسامی

بنکہ ہی چاپہ نہ فی نازاد

ر و ف نے ۱۹۸۷

کور و عہ کے

سرینہ وہی چہ ند پہ لہ یہ ک
بہ تہ ویلی راستی یہ وہ

نامہ بہ کی کراوہ بو کاکے کہ رمی عسائی

بنکہ بی چاپہ مہ فی نازاد

۱۹۸۷ رونے

سه ره تاپه کس بنهوسنت :

له ژماره ۱۳ ی فېبرووری ۱۹۸۷ ی بلاءوکراوهی نیوبراوه به (سردسی نوی) دا ،
گوتاریکی کاک (کهریمی حیسانی) لهژیر سرد پیری (کوماری دیموکراتی کوردستان
لهبیرنهکمین) (*) بلاءوکراوتهوه .

هرچمنده گوتارمه گوايه بویادی چل و یك ساله ی دامهزاندنی (کوماری کوردستان)
نوو سراوه ، بهلام خوینهر به راشکاو د مبینیت که جگه له چهند د پیر پکی
سهرمتای نه بیت ، سهر لهبری نووسینهکه بو هیش بردنه سهر شو نووسینانه
تهرخان کراوه که تا ئیستا دهرباره ی شو کوماره جوانه مرگی کورد نوو سراون .
مه به سنتی نوو سهر به تاییت و پله ی بهکم د اپلوسین و هیش بردنه سهر
شو نووسینانیه که همدک له نوو سهرانی کورد نه پانخواستوه (کوماری
دیموکراتی کوردستان لهبیر بکن) ، بهلام به شیوه و شیوازیکی پیچیه وانسه ی
خواست و بیر و تارهزوو ئامانجی کاک کهریم و هاوشانهکانی ، سهره پای
کم سهرچاومی و تاریک و لیلی شو سهردهم و قونافه نیزیکی میژوی کورد و
دهم ههرانسی و زارقره بالغی مافیاکانی نووسین و سیاستی کوردی ،
جارچاره ههولیان داوه ، داوه تیشکک بخهنه سهر لایعنیکی شو روو داوانه و
توزی ههراموشی لی بنهکین .

(*) لهرووی رژیمانی یهوه دارشتنی هم سهر د پیره ههلهیه ، چونکه رسته یهکس
داخوازییه و ئامرازی داخوازیی گهره که . راستر وابوو کاک کهریم بنووسیت :
(با کوماری دیموکراتی کوردستان لهبیر نهکمین) ، یاخود (کوماری دیموکراتی
کوردستان با لهبیر نهکمین) . سهرجهی هم گوتاره و گوتارهکانی دیکه ی شه و
بلاءوکراوه لیوان لیون له ههله ی رژیمانی و زمانه وانسی . ئیره بواری شهوی نی یه
یهکه یه که پنجهیان بو راکیشم . سهرنجی خوینهر بو شه و گوتاره راد هکیشم که
(بروسک) ناویک له ژیر سرد پیری (قولکلور ملکی میللته) نووسیهوه . شهوت له بریتی

لهبال تهوهی کاک (کهریسی حیسامی) هه‌لماقۆ به سیزووی میلله‌که‌مان ده‌کات و راستی یه‌کان به تاره‌زووی خووی لنگه‌و قووج ده‌کانه‌وه ، به شیکێ ته‌وه‌ل و یلار هاروشنه‌ شی شانی ئیبه‌ ده‌گرته‌وه ، ته‌وه‌ن پاش ته‌وه‌ی کتییۆلکه‌به‌که‌مان به‌ نیوی (سووخته‌ و بزورته‌وه‌ی نیه‌تمانی ی‌ کورد) هوه‌ نووسی ، که‌ پیدایه‌ - چورنه‌وه‌یه‌کی ره‌مخه‌گرانه‌ بوو به‌ کارنامه‌ی دوکتۆراکه‌ی کاک (فازل مه‌لا محمود) دار له‌و نووسینه‌دا هه‌ندی را و باری سه‌رنجی خوومان ، پشت به‌ ستوو به‌ چه‌ندین به‌لگه‌ و سه‌رچاوه‌ ، ده‌رباره‌ی لایه‌نیکێ رووداو و کارسه‌نه‌کانی سه‌رده‌می کۆماری کوردستان نووسیوو ، که‌ دیاره‌ کاک کهریسی هه‌یجگار قالس و نیگه‌ران کردوه‌ به‌وه‌ ئاوها لیمان هانۆته‌ ده‌م و به‌ ته‌وس و یلاره‌وه‌ به‌و نووسه‌ره‌ کوردانه‌مان نیوده‌بات که‌ (خولای ریبازی کوردایه‌تین) نه‌ک عروسایه‌تی و ده‌لایه‌تی : (دیاره‌ ته‌وانه‌ به‌ه‌جگه‌ له‌ خه‌ون و خه‌مالی خویمان بو‌سه‌پاندنی قسه‌کانیان ، له‌ نووسراوه‌کانسی شووخته‌یه‌ته‌کانی فارس و خائینه‌کانی چینی کۆرکار که‌ له‌ حیزبی توده‌ جیابونه‌وه‌ و له‌ هه‌ندی نووسه‌ری وولانی ئیسه‌ریالیستی ، ته‌وانه‌ی ده‌ ستیان له‌ رووخانی کۆماری کوردستان و له‌ سیداره‌دانی پێشه‌وادا هه‌بووه‌ که‌ک وهرده‌گرن و بو‌شه‌وه‌ قسه‌کانیان باری زانستی به‌مخۆره‌ بگرن ، جار و بار وه‌ک به‌لگه‌ په‌نجه‌ بو‌سه‌نه‌دو به‌لگه‌ی " لانه‌ی جاسوسی " بالۆیژه‌خانه‌ی ته‌مه‌ریکانس له‌تاران راده‌که‌یشتن) .

هه‌رچه‌نده‌ گۆناره‌که‌ی کاک کهریم به‌ شیوه‌یه‌کی گشتی ی هیچ شتیکی نووی تیدا نی‌یه‌ و به‌ زۆری جوورنه‌وه‌ی ته‌وه‌تۆته‌ و پا‌کانه‌یی بنجانه‌ن که‌ چل سه‌له‌ گۆمۆنیستانی — ته‌و زمانه‌ یه‌ک گرتوه‌ی که‌ چه‌ند سه‌لیکه‌ له‌ به‌ شیکێ باشوور و خو‌رعه‌لاتسی کوردستان دا بنه‌غه‌ی دارپێژاره‌وه‌ ، تازه‌ نووسه‌ره‌ به‌ تیتیه‌ و ببیله‌ی به‌پێچوه‌ زاراوان بو‌مان ده‌نووسیته‌ (چووته‌ خانه‌ی زانستی) له‌ بریتی (چووته‌ خانه‌ی زانسته‌وه‌) . (ته‌وه‌ که‌سه‌نه‌ ده‌ست نیه‌شان ده‌کا و ناویان دینی که‌له‌ ده‌می وهرگیراوه‌ یان تۆماری کردوه‌) له‌ بریتی (که‌ له‌ ده‌میان وهرگیراوه‌ یان تۆماریان کردوه‌) . (کۆی کردیته‌وه‌) له‌ بریتی (کۆی کردیته‌وه‌) . (کاری یی جینه‌) له‌ بریتی (کاری یی جین) تاد .

کورد یی هووده ده بکوتنه وه و پاته کردنه وه ی شهو گوتانهن که له وه بهر له کتیبه کانسر
 (کوماری دیموکراتی کوردستان) و (بیره وه مری به کان) یدا بوی هه لرتنووین ، به لام
 له بهر شه وه ی کاک کهریم نانوتی شه وه له نووسینی خه لکانی دیکه ده دات که گوایه
 زانستانه نبین ، تا واتن نه گات که خو ی گیانی شیفلاتونی بو ئیخیا کرد و وینه وه ،
 بو یه له سه ره شه گو تاره به دهنگ دیم و هینه ده ی پیوست بکات خال به خالی
 شه ن و که ده که م و چهند په له پک له ته زلی راستی ده سه ره وه و ته پ ونی
 بوختان و پیداهه لشاخانی نارپوا دهره وینه وه و لاینه جهوت و چه مووشه کانی
 به کالآ ده که مه وه .

پیش هه رشتیک به پیوستی ده زانم شه و راستی به دووباره بکه مه وه که هیچ
 بیریک هینه ده ی بیری کومونیزی کلاسیکی ، سه ره پای هه زار گیز و گولنکه ی زانستانه و
 بانگاشه ی پف هه لدرای تریکی گشت بیریک ، له رمنخه و هه لوست هه لسه نگاندن
 نه تو قیه . هیچ ده سه ته و ناقمیکیش وه کی کومونیزی نه زانی کرد ، ده م هه راش و
 زمان دریز و گیره گیره که ربین . هه ر نووسینیک یا بیر و بو چوو نیک به چاویلکه ی
 شه وان و له روانه گی بیری شه وان وه له رووداو و دیارده کان و بیر و زیان نه روانیت ،
 ده نگیکی جودا بیت له دابین کردنی ئاره زوو و به رزه وه ندی به کانی شه وان ، یا که
 له ئاستی راستی به میژووی به کان دا فسیان دایه وه و وه امیان یی نما ، ده م و
 ده ست به مؤره سه واهه پوا وه که ی راسپارده و فیت و دنده دانی شیبیر بالیزم و
 شو قینیت و ره گه ز په رست و دیزنی بیری کومونیزم ، ته قه له نیوچه وانسی
 هه لده ستین . با شه رمنخه و بو چوو نانمش گه لک جار راستی پیک بن و هه نده
 جار یکیش سوژی دو ستایه تی و پیدار په رموون و سه ره نه شتی زانسه دلی
 ناچا وه پروانی شه وه لوسته چه وتانه بن .

بیری کومونیزم کهریگه بهخوبی ده دات ده سته و په خهی گشت بیریک بیت و سهریاکی
 بیر و پربازه ثابنی و فلسفه یکانی دیکه مروفاینی به واروئیکه داره نیت وله قغهزی
 تاوانیان دمنزینیت و بیر نعاوه هر له سهرمنای میزوری مروفاینی په وه هئا ده گانه
 نهوانش که هئینتا له مندالدانی میزوروان و نهرسکان ، شالایان یونه باتو
 په مارهان نهدات و روزنایینیان نکات ، زور ساده و ساکار دمیوینیت
 چکی له سرخو کردنه و میان له ده ست دمریپینیت و ده میان کلیله ههدات و
 بهجه ترسینیان بکات و مافی رمنه و گازنده شیان لی بستینیتوه و گشت
 دم کردنه و دمنگ هلبیرینیکیان به روزنایینی یکی ناقولای بیری کومونیزم
 بوله قلم بدات ، به رادیمیک که رمنه له بیر و ریپازی کومونیزم ده گانه تاوانیک
 که ریگه به خشنی نه نیت .

ثالم روانگه سهر و سهره یوه پیروان و هه لگراتی نه و بیره ، مافی گشت هیرش و
 په لماریک به خویان و قر و قپ به برامبره کیمان رهوا دمیین . بویه له هیچ
 بوختان و تاوانیک ناپرینگینه وه و هولی هه سینمی یان کپ کردن و خهفه کردنی
 هر دمنگیکه که له ناستی هه لوئستی ناقولایان دا به دمنگ بیت . نووسینه کی
 کاک کهریسی حیسانی نمونیه یکی کورت و متی له و بابتمیه ، بویه لیردا هه ول ده دم
 لهبره وه خال بهخالی تنه له بکم و مافی خوبی بدمی .

کاک کهریم له چند دپری پاش سهرمنای گوتاره کی دا دمنوویت : (. . . سیتین
 جیهانی وولانانی سوسیالیستی ییک هاتووه و بویه هیزکی بغه وزمی جیهان و
 پالهنستی گهلانی نازادیدواز دزی نیمیریالیزم و بوگه یستن به سازادی و
 سهرمغوبی سیاسی و ثابوری (. . .) .

ثمانه تیره له قه میکی دهق گرتوون که یی بونه و مونسه به له سهریاکی نووسینی
 زوری کومونیزستانی کورد دا هزار باره ده کړینه وه . به رادیمیک که واتا و نرخی

راسته قینه‌ی خوبان له ده ست راهه و بوونه پهره گرافیکی روتینی .

چون ۲۲۲

هر له سه رمنا‌ی میژووی مروقایه‌نی په وه تا شه پړو ، کهم بیر پرسکاوه هینده‌ی
بیری کومونیزمی ، جهماموری هواند بیټ و ټاپوره‌ی خه لکی له گشت توو نوخک
له خو‌ی خرپرکر بیته وه و هینده واده و به لینی قبه و ټال و والا و مزگینې د وار پرتکی
د ره و شاوه‌ی به مرو د ابټ و هینده که میش له و واده و به لینه‌ی هاتینه‌ی و
به ټاکام که یشتین .

(مارکس) که له مک کات دا په یامبر و زانستکار و نویسه‌ری همره هه لکه وتووی
میژوو بووه ، شه و گت و به لینه‌ی له شیوه‌ی تیوری یک دا تو مار کرد ووه و قالی
د ارپشتون و تان و پوی چنیون و جهمسه‌ره کانی بیکه وه به ستون و ماکمان و
زیگی د مرزابوون و چارمه‌ریانی ده ست نیشان کرد ووه و مزده‌ی په رتیک
به‌رین به مروقایه‌نی ده دات و سه ده و نیویکه د نیای به خو وه خه ریک کرد ووه .
به لام مخابن جیگر و به ر و گره کانی تا نیستا نک همر نه میانتوانیوه په ره به لاینه
که شه کانی بدن و له قولی بیره کانی یدا که و همر هه لپنجن ، به لکه پشکی زوری
پیشینی و نیازمکانیان با پی دا و ته وه و له لیثای کردار و پراکسیس دا به جوریک
چه قاند وویانه و به د مرد یکیان برد ووه گهر مارکس زلفه و بیته وه ، بیره که‌ی خو‌ی
نه ناسیته وه .

بیری مارکسیزم ، له بیریکې شوړن‌گیری نازاره وه ، کراونه بیریکې د وگای
ده‌نی گرتووی رفق هه له هاتووی به زهر سپاو . بوته نامرازک بو ده سندر تزی و
ده ست به سه رد اگرتن . هفتا له هندی وولتانی کومونیزمی وه کو کوریای
کیم نیل سوگ و رومانایای چاوشیسکو دا ، خه ریکه ده کرتنه بیري خانه واده و
ده سته لاتی خه لاف تشین و له بابه وه بوته وه‌ی به میرات بعجی ده سینت .

لهای همدک میللتی بهدبختی له کاروان بهجی ماوی وهکو کورد ، بئوئه
 موده و باوی رۆژ و بیری تمبیل و نه زانان . همرهه باسه و بی شهوی بزانییت
 د دنیا چ باسه ، مارکس به شهرمنهق به شاگرد رادهگریت . (*)

گهر بیری (کومونیزم) وهکو تیوری هیک سهرتئی گشت بیرهکان و تاکهری
 چاره سهری گشت کیشه و گرفتهکانی پانه رۆژی مروقایتی بییت وهکو هه لگرانی
 بانگاشه د مکن و مه سه له یه کی هینده بقه و تابوو بییت که کس ری نه که ویست
 رمخنه ی لی بگریت ، شهوا له میدانی ته تبیق و یراکسیس دا هینده درز و ده لاقه و
 کنده لانی زۆرن ، که نه به هیچ لیغه هیک کون بر ده کرین و نه توانای رمخنه گریش
 به سهر گشت لایهنه گانی یدا ده شکیت .

چاره نووسی بیری مارکسی و کومه لگه ی کومونیزیستی ، ته واو ته واو له تاوات و خواستو
 پهنی بینی یه گانی مارکس دورو که وتوو نه وه ، لهت بوون و گهرت و پهرت بوونی بیرو کومه لگه ی
 کومونیزیستی به سهر چه ندین ده ولت و پارتی ناسیونال دا ، وهکو شهووره وی و
 وولا تانی پایه د کراوی ، چین ، یوگوسلافیا ، ئهلبانیا ، رومانیا . گیردانی گه لهک
 پارت و وولانی کومونیزیستی له بازنه ی ده سته لانی همدیکیان دا و خوراپسکاندنی

(*) زۆریه ی ههره زۆری شهو و جه ما وهره ی ههویا به مارکسی کورد له قه لهم ده دن هه نک
 هیچ ده باره ی بیری و ریبازه گانی دیکه نازانن ، به لکه سهر له بیره که ی خوشتیان ده رناکن .
 سالی ۱۸۴ له قهیننا کومونه وهه کی ریکخراوه کوردستانی یه گان سازدرا بو ریکخستنی
 مانگرتنیک دزی رژی ره گه زه رستی نهورک . بی چاوتی بییت ، یه کیک له کادیره ههره
 پیشکه وتوو هه گانی یه کیک له و حیزه مارکسی یانه شهوور بوو له سهر شهوی که نابیت فلانه کس
 و هک نوینه ی فلانه حیزب به شداریت . زۆریان لی کرد هه که ی روون بکانه وه . زور
 به کفش و فشه وه گوتی : (ناخر شهو له کومونه وه دا دیکتاتوریتی پرولیتاریا دسه پیییت) .
 تومس گه لهک جار (دیکتاتوریتی پرولیتاریا) ی به بیستن بیستوو ، چه زی ده کورد
 له پسته هیک دا به کاری به نیییت . سه دان و ههزاران نمونه ی زهقی له و بابه ته رۆزانه
 له چاوان دمه قن . ئیره جیگه ی شهو نی به زهتری له سهر پرۆم .

هندیکیان له د میان سالانه د وای پد ا ، وکورا پهرینی کریکارانی نالمانیای
 روزهه لآت له ۱۹۵۳ د ا . راپهرینه بی سرته نجامه کی ههنگاریا له ۱۹۵۶ د ا .
 بههاری جیکو سلوفاکیا له ۱۹۶۸ د ا . راپهرینه جه ماوهری به کی پولونیا که هیشتا
 به کری و لاوازی به رده واه . پاشانیش کورت بوونی پارتی کومونیسته کانی که له ک
 له وولانانی که هیشتا هنجگار له هاننه سرکار و ده سته لآت گرتنه ده ست
 د وورن ، به سر جه ندین ده سته و تاقم و کورپی دژ به یک د ا که شمپی یه کی یان
 له بهر منگار بوونه وی شمپریالیزم و کاپیتالیزم لا له پیشتره ، دیارده و نیشانه یه کی
 نه او ته و او پیچه وانه ی پیشبینی یه کانی (مارکس) ن که به هه ر —————
 (کنت کریکارانی جیهان یه لگرن) .
 نه و جا حال و باری ثابوری و سیستمی سیاسی نه و وولآت کومونیستانه و په له قازی
 سوگر کردنی پاشهریز و بهرزه هندی یه کانی خو یان و مل ملانی یان له نیوخو د ا ،
 چ دژی یه کی وچ دژی هیزه شمپریالیزمه کان و صدان و هزاران کیشه و گرتنی
 بی چار شمپی نه و تو که ریگی دهر باز بوونیان بی پیدا ناکریت ، به صدان هه لد یرو
 کویره ری یان د ا په لکیش ده کات و رمخنه و گله سی و گازنده ی زوریان له ده ور هه لد مستینی .
 هه ر جه نده کاری من نه و نی به له نو سینیکي ناوها د ا دهر باره ی سیستمی وولانانی
 بهر ی روزهه لآت بنوسوم و له رووی سیاسی و ثابوری به و ه شیته لیان که مه وه ، به لآم
 به پیوستی دهر زانم که زور به کورتی به لگه و هیامی (ده قی سو او و حازر به دست و
 صد باره کراوه) بو خوینتر به دهر خهم . نه و ی هور و پیترولانه له سیستمی ثابوری
 نه و وولانانه پروانیت ، به هاسانی لای شانکرا ده بیت که له و وولانانه د ا هفتا ئیستا
 (سهرما یه داری ده ولت) بالی کیشاوه و بهر قراره نک (سیستمی
 سوسیالیستی) . (لینین) خو ی هه ر له سهرتاوه هه سنی به و راستی یه کرد ووه
 بویه زیرانه بینه دژوی تید ا کرد ووه و گوتوبیه : (سهرما یه داری ده ولت تووله ری یه که

بهره و سوسیالیزم) . به لام پاش پهجا شییست سالیك، وا ورده ورده ناشکرا دهیٔت که شو نوله ری باریکه توونا و توون پیشکه زحمته ریگه بهریته وه سر سوسیالیزم، وا له نیوهی ریگه دا بیروکرانی و دیکتاتور و بهرتیل و دزی و قاچاغچیتی و سازاری پرض ریگه بیان له وسسٚتیمه تونالینتیرانه به ستونه و پشو و سوار و شهکت و ماند وریان کردون . بیوه له سردمی هانتی (گورباچوف) وه بانگ و هاواری چاره سردی و بیرازکردن و گورانکاری له شوروهوی و سردی کی وولانتانسی نیوخولگی دا بهرزیتوه و به هیوان گیانگی به بردا بهیننه وه . دنا به و حال و باره وه که کاک کهریم به (هیزی بهتیزم) ی تی دهگات ، چیدی گوز میان یی نادریت و توانای زی کردنیان ناشیٔت .

به تایید و پلهی یه کم حال و باری ثابوری و سیاسی پؤلونیا و رومانیا و هنگاریا و چیکوسلواکیا ، هعنا باری ثابوری شوروهوی خوشی نوقلانسی شو گفن بینی یی لی به دمرناکه ریت که کاک کهریم و گهلکی دیکه به ثاواتسی دمخوازن .

دان پیدانان و یی لی نانی سر کرده و ریبه رانی یارته کومونیسته کانسی شو وولانته ، حالیکی ثابوری گه لک نیوا و به دمر دهن . با له گوته کانسی گورباچوف کهرین که له ۲۷ هه سین کونگره ی پارسی کومونیستی شوروهوی له تازاری ۱۹۸۶ دا ، ثاتاری رژیمه کی به سرد پاتاری یه وه نه هیشت . شو راستی و رمخنانه ی گمر شمپون به سرد زاری هر کردیکی به دبعخت دا گوزهر بکن ، دمیانی وکو کاک کهریم قامچی زمانی لی راده وه شینن . (گمر کاک کهریم خود انه کرده شو گناره ی گورباچوفی نه دیتوه تامادهم بوی بکمه کهردی) . رمپ و راست یی له وه نا که بوچوون و پیش بینی به تیوری یه کانی سوسیالیزم له گه لک لایهنه وه له ریوه ی پیوستنی یه کانی سالانی ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ دا گیریان خوارد ووه و له گه ل

رهوتی گورانتکاری به کومه لایستی بهکاتی هم سرده دا ناگوتجین . (۱)

روون و ناشکرا ، یی سمر و بمری و ته مبهلی و یی توانایی و نابهرسیاری و
 ژهریی خستنی مافی هاوولاتیان و داوه شاوی رژیمه کی بویه کم جار له میزوی
 وولاتیانی کومونیست دا ، له قاورا . به و هوایانه وه ، لهکاتی هاننه سرکاری به وه
 همتا ئیستا ، سنی بهکی وه زیره کان ، به نیزیکه نیوهی سکرتری لفقان ، نیوهی
 بهریرسیارانی به شه جبر به مجبور مکانی کومینتهی نیومندی له ده سته لاتیسی
 حیزی و ده ولستی دورور خستونه وه و کفاری خستون .

تهومنا روزنامه ی پراخدا ، له کافیزی ته والیت و کیسه ی بهتانه وه ، بونه به کیکی
 له همره روزنامه به فروخت و به تام و چیرمه مکانی سهریاکی وولاتیانی کومونیست .
 له لاپهره ی نامه ی خوینده وارار دا ، سنی ژور سهر و سهره بلا و ده کریتمه وه .
 بونموونه ، چون بابیک به پاره کورمه کی له جهنگی تهمانستان کیشاومته وه .
 چون بروانامه ی دوکتورا ژور به هاسانی نالم و ساتی پیوه کراوه . چون
 پله ی وه زیری به ۳۰۰ هزار روبل فروشراوه . تهمانه و ده میان و سه دان
 رووادی سمرسور هینری له و بابته ، به لنگی ناسانی و ماکی پهک که وتنسی
 رژیمه کن . (۲)

با له گونه کانی (ئورمان) ی قسه کهری رمعی ده ولستی پولونیا پروانین که له
 کونگره روزنامه کهری به کی رژوی ۱۸۷/۴/۶ دا له سستوکپولم دمری برپین ،
 که ئالوزی و په ریشانی ی حال و باری شابوری وولاته کی ته واره ناشکرا دهکات .
 همتا به نیازن له گه لهک بانگانه ی تیژره وانه ی سوسیالیزم بیخه خواری و بهواری
 به گهر خستنی همدک سهرمایه ی وولاتیانی کمپیتالیست له وولاته کهمان دا

(1) Osteuropa, Zeitschrift für Gegenwartsfragen
 des Ostens, Mai 1987, S. A235-A250 .

(2) Bunte Magazin, Haft 30, 7.1987, S.31-32 .

پره خستین . بویه ناچارانه دهلیت : (همه بادانه و میه کی ۱۸۰ پلهی نی یه
 له سو سیالیزم ه به لام رنگه بادانه و میه کی ۶۰ پلهی بیت) . زیت ره سری
 د هرات و دهلیت : (نیمه ناچارین شه و ههنگاوانه هه لگرین ، چونکه شه رکسی
 سو سیالیزم شه و میه که باری زیان چیت کات نک ههزاری بال بکشتیت) (۱) .
 تایا همه شه و ناگه یمنیت که شه و سو سیالیزمه ی تا ئیستا به زور سپاوه باری زیانی
 خراپتر کرد ووه و ههزاری بالی کیتاوه ۴۴۴

هتا له هه ندهک وولاتانی شه و روی روز هه لات دا ، ناستی پلهی زیان به نیو میه کی
 تر سنک دابه زیوه . پاتر نیمه پرونی سو چاره که سده به سر شو رنسی
 به لشفیک و چل و هینده سال به سر دو هم جهنگی جیهانی یداه ناستی
 پلهی زیان له شور و روی متازه ده گانه پله و پایه ی تابوری دات پیوی سالی
 په نجاکانی وولاتیکی وکی ئیتالیا .

شه و گوته نه سته قی له سر زمانی کریکارانی شور ووی یه و ده میگیرنه و ، حال و
 باری زیانی شه وان و پیشکه ونی تابوری وولاته که گهر گهر ده چریس کیتنه ووه :
 (نیمه وانیشان ده دین که گوايه کار ده کمین . ده ولعتیش وانیشان ده دات که
 گوايه پوولمان ده داتی) . (۲)

که وان هه قمانه گهر بلین له شور ووی و وولاتانی دیکه کومونیت دا دیار ده و
 پیشهاتمان ته او به پیچه وانیه پیشینی و ناوانی که له کومونستانی وکـ
 (لینین ، ترزسکی و بوخارین) شه شکایه و . شه وان چاره و روانی شه و سو
 که وولاتانی کومونیت به زویی یکی زور ههنگا و به ره و دیموکراسیتی هه لگرین و

(1) Salzburger Nachrichten, 8.4.1987 .

(2) Seweryn Bialer: Reform und Beharrung im
 Sowjetsystem, Europa Archiv, Nr.2, 25.1.1987,
 S.42 .

بنج به ست بن ، پېچه وانكهي رووي دا . نهوان به هوييا بوين رادهي پلهي
زيان به زووي بمرزبتهوه ، لهو رووه به ناستم گېراني به سردا هات . همرهوها
زوري پېشيني وفال گرتنه و كانيشيان له باره ي وولاتاني ناكومنيستهوه ، به تايست
گېرانكاري و بهره و پېنسهوه چوون زيان ، به راست نه گېران .

به راورد كردنيكي سادهي بار و دېخ و پلهي زيان وگه شه كردني ثابووي و كومه لايتي و
سياسي همدو كوټه كهي نالمانيا ، وه نه بيت هيا و نيشانه و تراولكهي هې څه ونه و
ريك ويكي سيستمي گندمل و پلك كه ونه و هيزلي براروي سرمايه داري بيت ، به لكه
پېش همرشنيك به لكه ياساغ و كزي و كنه فت ي نه و رژيمه سوساليسي يمه كه له
همرمتي جواني پيدا بيرزي پېشكه ونه و همرراز سر كه ونه لي براره و به دارشنق
به ريوه د مچيت .

مه سه له ي پالېستني نه و وولاتانمن له گه لاني نازاد پخواز ، د باره يه كي دهق گرتووي
چوون يك ني به . له گه ليكه وه بوگه ليكي ديكه ، له وولاتيكه وه بو وولاتيكي ديكه و
له سردميكه وه بو سردميكي ديكه و همتا له رژيمه وه بو رژيمه كي ديكه ،
له گېران و هه لېز و د ا به زدان . نه وه ي به نيسبت ميله تي كور وه گرنك بيت ،
گه كه سيك خوي گيل نه كات ، مه سه لكه له رژوي ره خشان روونتره . د باره
نم راستني به له پيوانه و نېروانين و روانگي بير و بوچوون سياسي كميكه وه
بو يه كيكي ديكه ، د ه گور د بيت . بو نمونه نه ز له روانگي واقيعي له چا وچه قيووي
روود اوه كاني نم په نجا شېست ساله ي ميژووي كور وه ، به يي ي خهرواري لاپهري
به لكه نامه و د كومنيته ميژووي به كان ، شه بنكي نه و دوستاييتي و پالېستني به
جار جاره به ناستم زهر به تلخي وليلي به يي ده كم . كه ي هينده ي
پشتي دا گير كمران و د ژوسناني كور د يان گرتووه و كومه كيان به و رژيمه ديكتاتور

مل هيرانه كرده ، پينج يكي شهه تاورپان له ميللتيكي نازاد يله — وازي
 تاشتيخوازي بي درمئاني وهكو كورد داومته وه ؟
 به لام يكيكي وهكو كاك كهريم ، له سيله ي سوز و خه يال بازي و هيواخوازي سه وه
 شه مانا جه زبه گرتويه و هوش له بهر براه .

همردورن نروپن پالهنست و دوستايه شه نه ني به پاسپورت يكي ديبلوماسي و
 هينديك پاره و پورول به كه سيكي و لك كاك كهريم بيه خشن و له گيانس
 گنت بهر يكي نازادي بهر همد اكن . به لكه ناساي ترين و ساد مترين و كم
 نه كلي فترين جوړي دوستايه و پالهنست شه دره بو كه وولا تيكي وه كي بولگاري
 كه كاك كهريم نهمنيكي تيدا به سربرد ووه و نه وانين چاكي درمناسن و در زمانن
 چ گرهه تعريفه شيكه و چون كوچك له ناگر گمر شه ، ريگميان دابايه هيچ نه بيت
 (سر دسي نوي) كه له ووي بلا و كورد بابه وه و لارمل و چاره له ده ستي وولا تيكي
 كاپتال هستي و لك سويد نه بابه و بهم نهمني پيري به وه هم روزه پسي
 له لايه گيان نه بابه و نه هه موركات و پاره زوره له نيوان ستوكه پورم و صوفيا دا
 به فير و نه دابايه .

بور يكه ندرت له وولا تاني به ته زسي جيهاني سوسال هست دا ، روزه نامه يك ،
 گو قاريك ، كني يكي كوردي بلا و كرينه وه ؟ كوا هه لوپستي دوستانه و پالهنسي
 روزه نامه و ريزگه و بلا و كرا و مكاني شه وولا نه به ته روزه نامه له ناستي يه كي يك
 له كپه سمند و ترين و ره و اتريين كيشه ي ميلل هتاني چه ساوه و زورلي كراوي
 شم جيهانه نه و ناوي به دا ۴۴۴ (*) كوا هه لوپست و ههنگا و نانيان له سر

(*) له و منه رزيه چه كمره ته ره گز پهرسته شوئي نيسته كه ي توكيا كه بوون و
 مافي زير له دملين كورد زير يي درمخات ، به لام داواي مافي نه وه و يي يانه ي
 چهند هه زار توكيكي دانسته ووي بولگاريا درمكات ، روزه نامه كاني بولگاري
 كه و ترونه نووسين له باره ي كورده وه . به لام نه نها باسي چه ساند نه وه ي

فاسنى دېيلىۋاسى و لە بوارى زىكخراوه جيهانى يەكان دا ؟ بۆلە فاسنى
 تۆۋەن بىر كىرىش گەرەتتەن مېلىتى لىت كراۋ و يى دەۋلىتى ئەم جيهانە دا كۆپر و
 كەر و كاسن ؟ ئايا كورد ئومە نى يە ؟ ناچە سېتىۋە ؟ ئازاد پىخۋازنى يە ؟
 لە خەتەر دانى يە ؟ مە سەلەكى رەۋانى يە ؟ ئەمانە ۋە دەن ئايا و پىرسارى
 دىكە . ھەقە جارىك لىجاران بە خەيالى سۆزباز و حال لى ھانورى كاك كىرەم و
 زۆر كە سى دىكە دا كۆزىر بىكەن و ھىندە بە ۋوشكى زىك لە خۇنە دەن .

كاك كىرىمى خېسامى پاشان دەنۋىسىت : (نووسەر و مېژور نووسانى
 بېگانە بە دەگەن لە چۈرچىۋەى بۆچۈن و ھەلىۋىست و بەرژومندى چىنايىتى
 خۇيانەۋە باسىان كورد ۋە بە يى سەنەد و بەلگە رىزە مەبە ست و بە سىت و
 باۋىكىيان بە دۋاى يەكدا ھۆندۋتەۋە . نووسەر و مېژور وانە كورد مەكانىش بە داخەۋە
 كەمتر خۇيان بە ۋوروداۋە گرتگەۋە خەرىك كورد ۋە . رەنگە يەككى لە ھەيەكانسى
 خۇلى نەدانى ئومە سەلەمە ئومەي كە نووسراۋە سەنەد و بەلگە رەسمى
 كۆمارى كوردستان پاش تىكچۈنى نەمان و نەكەۋتە دە ست خەلك و شۈنەۋارىان
 بە جى نە ————— ساۋە (.....) .

ئىمەن دەزانىن ۋاى گىشت كەس ئاشكراپە كە بۆ تۈيۈنەۋە و لىكۈلىنەۋە
 ھەر سەردەم و قۇناغ و ۋوروداۋىك ، سەرچاۋە بەلگەنامە دۆكۈمىنە مېژورنى يەكدا
 پېۋىستەن . لە حال و بارى مېلىتىكى يى قەۋارە و كۆلەۋار دا ، لە كۈلستانى
 كوردستان دا ، بەلگە دۆكۈمىنتى رۆزى ئەرۋىش گەلەك جار چىنگ ناكەۋن و
 كورد لە تۈركيا دا دەگەن . ھىشتا بە ۋەمىيان نەزانىۋە كە كورد
 لە ئىتالىيە دىكەش ھەن و بە ھەمان جۇر دەجەۋسېنەۋە .

(خۇيەر دەنۋانېت بىروانىتە بە شىك لە ۋوراز و گەھى يانە كاك جەلال نالەبانى
 لە ۋاچىكەۋتە دە بېرىۋە كە رۇزنامە (الشرارة ، العدد ۳ ، السنة ۱۲ ،
 اذار ۱۹۸۷) لەگەلى سازداۋە . (حوار صريح مع الاخ جلال الطالبانى) .

دهبیت پاشرخویند نه و بیان دم و ده ست له نیو بیریڼ . شیدی به لگه نامه کانی .
۱۰ سال له ویر به نیسبت میلیتی تاسیژاوی کرده وه ، وکـ
به لگه نامه کانی سدهی بمری میلیتانی دیکمه .

ناچار له کوردستاندا تنها سرچاومهک مابیت ، شه وک سانن که له گهل
رود او مکندا زیان و گمراهی سردمه کن . به نیسبت کوماری کوردستانه وه
همرزو همدک له و دیلو ماسی و کاره ده سته بیگانانای له شیران دا بوون
له مال له و کومه د و کومیتانای له بمر ده ست دا بوون ، که ونه پرسیار کردنی
دساو دم و همنده به لگه نامه و زانیاری یه کیان له سر کومار که کو کرد شه وه
توماریان کردوون . (شیکتن) و (حه سن ترفه) یه کم که سانین که
شه همنگاه بیان ناوه و به کتیب و گوتاری سر بمر د له رود او و به سر هانگان
کولپونته وه . پاشان (کریس کوچرا) و (روزفلت) یش شه همنگاه بیان
هملناوه و کورت تر داوه تیشکیکیان خستوته سر شه وه سه له یه .
هیندیک له نو سمرانی دیکه بیگاننن همیره که بهی شیون و کات جار جاره
نووک قلمیان گه یاندوتی .

دیاره همنانن وک گنت نووسینیکی دیکه ، لایه نی گش و سرکه وتوووه
لایه نی خراب و همله شیان همیه . وک کاک کهریم و هم نووسه ریکی
دیکه ، به بوچوونی سیاسی خو یان مهله که میان هملشیلاوه . به لام نایا گمر
شوانه یه کم همنگاه بیان نمانایه ، ئیستا ج سرچاومهکمان له و باره وه هه بووه ؟
خو هیچ نه بیت کاریکیان کرده وه که نو سمرانی کوردیش نارپیک له مه سه له که
بد منه وه و خو یانی پیوه خمریک بکن و نووسینه کانی شوان به چاکه یا خرابه
هملسه نگیژن و ناو و تویه کیان بکن و هه ولی هه لگوزنی راسته کانیان بدن .
سرچاومهکی دیکه گرنگ گره هبیت ، شریفی و وزارتخانه و داو و ده رگه

جاسوسی یه‌کائی شه وولانانمن که له وسهرده دا ههریه‌کی به شیکسی
ئیرانیان له ژیر رکیف رابوو ، یا پیومندی یه‌کی ناراسته و خویان به مهسه له‌که وه
هه‌بووه . به تایبیت و پله‌ی یه‌کم ، شوروه‌وی و ئینگلیز و ئه‌مریکا ، ناراده‌یه‌ک
ئالمانیا و فرهنساش .

ئهرشیفی وه‌زارتی دهره‌وی ئینگلیز و ئه‌مریکا ههر به بیست سی سال جاریک ،
ده‌ستی خوینهری پیندا ده‌گات و هه‌تا رینگه‌ی رۆنوس کردن و کھی کردنیشیان
ده‌درین . بهوشیوازه گه‌لک به‌لگه و رۆکۆمینیتی به‌فرخ له‌وه‌ئهرشیفانه‌دا
رۆزراونته‌وه و دهره‌ئیران و سوودیان لی وهرگیراوه . به تایبیت ئهرشیفی
وه‌زارتی دهره‌وی ئینگلیز سه‌دان به‌لگه‌نامه و به‌یانه‌نامه و نامه‌ی ئاسایی
لی دهره‌ئیراوه و له‌لایهن جوامئیرانی لی هاتووی کرده‌وه لی یان کولراوتنه‌وه و
بلا و کراونته‌وه . (*)

ئهرشیف و نه‌ئینی گره‌کائی شوروه‌وی شوئینیک نین شه‌یتانیش ری یان تی به‌ریت .
جگه‌له‌وی سیاستی وولانته‌که و به‌رزه‌وه‌ندی به‌سیاسی یه‌کائی و پیوست ده‌که‌من
گه‌لک راستی میژووی گۆرگۆرین و له‌به‌ر بچنه‌وه و به‌کوله‌کی ئاش دا بچن .
ده‌نا به‌بروای من ، بۆ سه‌رده‌سی کوماری کوردستان ، چیه‌ترین سه‌رجاوه و
ده‌وله‌مه‌ندترین به‌نکه‌ی زانیارین . شه‌ویش به‌وه‌وه‌یه‌که شوروه‌وی پیومندی یه‌کی
راسته‌وخوی به‌رووداوه‌کانه‌وه هه‌بووه و نیزیکیه‌ی پینج سالیک هیزه‌کائی له‌ونبوچه
ئالۆزه دا ده‌سته‌لانی ته‌واویان هه‌بووه و گشت زانیاری یه‌ک و به‌لگه‌نامه‌یه‌کیان

(*) بۆ نمونه‌ی به‌روانه : نزمین ابوبکر : وثائق من الارشیف البریطانسی ،
مجلة الدراسات الكردية ، العدد ۲-۱ ، السنة الثانية ، باريس ، كانون الثاني
۱۹۸۵ ، ص ۵۵-۶۰ . هه‌روه‌ها به‌روانه :

پس رمش : "العراق دولة بالعنف" ، مطبوعات كرد ولوجيا رقم ۲ ، لندن ۱۹۸۶ .

خرکرد و تنه و بو وولاته که میان بهری کرد ووه .

سه چاره وی زانیاری به کانی سوؤقیهت له وسه دمه ی شیران دا بریتی بوون له :

۱- هیزه کانی شور ووی ————— وور .

۲- کونسولخانه ی شور ووی له وری و ته وریز و بالوینخانه ی شور ووی

له تاران .

۳- دهمان " فریشته ی نازاری " وهکو کازموف و عهد و لائوف و حاجی ئوف و

علی ئوف ، که له زیز پهردی " نه فصری سیاسی " یدا له وناوه و مریسون و

بفرده وام له هاتوو چوو جه ولان و ههوال کوکرده و دا بوون .

۳- حیزی توده ی شیران .

۴- ههنگه ک جاسوس و به کری گیرای کورد که به پارو دیاری دهمان شیرین ده کرا .

ههنگه له وانه ئاغا و دمره به گی خوڤروشی کورد بوون که پاشانیش زوریان

هه به و هه مرزانی به خویان به ده ولعی شیران فروشته وه .

باشـــــــــــــــــه ، وهکو " نووسه و میژوونوسانی بیگانه به ده گهن

باسیان کرد ووه " ، (ئاشکرایه مه بهستی کاک کفریم نووسه رانی شه وریای روزئاوایه) ،

ته ی نووسه ران و میژوونوسانی وولانانی " به ته وری جیهانی سوؤالییهت " .

به تاییهت نووسه رانی شور ووی چاومری ی چین و بو و له ئاستی شه و پرووداوه

گرتنگ و سه دمه میژووی به ههزاره دا ئال برد وونی به وه ۲۲۲ بونا وـــــــــــــــــرن

به ده گهنیش خو له قهری شه مه سه له به بدن و زانستانه بومان نسی بکهنه وه

له ته لیسعی " بهیت و باوی نووسه رانی بیگانه " و " به رزه وهندی چیناییتی یان " .

قوتارمان بگهن و راستی به کمان له قولی مست نین ۲۲۲ تو بلنییهت هییهچ

" نووسرا و سه نه د و به لگهی رسمی کوماری کوردستان " وهک " پاش نیکیچوون و

نعمانی ، نه که و تنه ده ست خه لک و شوینه واریان به جی نعما " ، هیچیان له شه رنیفی

وزارتی دمرهوه و دهرگه جاسوسی شوروهویدا چنگ نکهون ولسو

گیرمه و کیشیهی شهوسر دمه یی تاگا بن ۲۲۲

کاک (فازل ملا محمود) لهوبارهوه له کارنامهی دوکتوراکهی دا ، که من

پوختهیهکم گواستبووه ، ناوها ده نووسیت : (گرنگرین روو اوپک لهبوری

سیاستی سوځیت دا برامبر به کورد ، مه سهلهی کوماری مههاباره .

سالانیکې دور و دریز شم مه سهله و روو اوه گرنگیان ده شار دوه و هیچ

لیکولینهوهیهکی دمر باره نه دنووسرا . مه سهلس شه و ده لاقی عهیهیه بسو

که شوروهوی له ناشی نیود و لغتی یدا پاشه کسهی کرد . کور دیش هه سنسی

دکر که شوروهوی به گورگان خوار و روی دا ون . له نووسینانه دا که له میژووی

ئیران و روزه لاتی نیوهر است ده کولنهوه ، یا هر هیچ ، یا زور کورت و سمری یی

خوله قهری شه و روو اوه ده دن . ههنا له وکتیه دا که به نیوی (میژووی

دیلوماسی شوروهوی ۱۹۴۵-۱۹۷۶) که به سمری سرتی (گرومیکو) ۱۹۸۰

چاپ کراوه ، له گهل شهوه دا که زور مهلهی لوهکی و کمه پایخ باس ده کات ،

به لام به یک ووشه خوله قهری کوماری مههابار نادات) . (*)

تهی کوان ؟ میژوونوسانی " وولاتانی به تهوژی جیهانی سو سیالیستی " بسو

خشهی قهلمیان نایهت ۲۲۲

تهوش بهجی خوی . باشه وا " میژوونوسانی بیگانه له جوارچله سووی

بوچوون و ههلویست و بهرزه و مندی چینایهتی خویانهوه باسیان کرد ووه و یی

سهنه د و بهلگه ریزه مهیه ست و بهیت و باویکیان به دوا یهک دا هونیهوه " ،

تهی هاروی (عزیز شهزینی) له نشیوی زور نزمی چ بیر و بهرزه و مندی یهکهوه

(*) کور دوعلی : " سوځیت و بزوتنهوهی نیشتمانی ی کورد " ، (پید اچوونهوهیهکی

رمخته گرانه به کارنامهی دوکتوراکهی کاک فازل ملا محمود دا) ، ل ۱۳۶ ، سالزیورگ ،

تف بهر و دوند هملده رات ۲۲۲ چ شهريه نيک چنگر نيکی له دمرون و ويژدانی که ساسی پدا کردوه تا ناوها هیلنج به سسر میژوری میللته که ماند ا هله پینیتیه وه؟ سسر کرده و شهیده سسر وره کانی له پیناوی چ بهرزه و مندی یک دا تا به وجوره له که دار دملکت ۲ شهی چون زانست پهرسته کان وک کارنامه ی دوکتورا لپیان هلماندوه ۲۲۲

با بزنانین میژور نووسی هیژا ، دوکتور که مال مزهر له و باره وه چ ده لیت :
 (نامه ی دوکتوراکه ی شهمنینی گه لک زانیاری به نرخی له و جوره ی تیدایه . به لام به شه پیری داخه وه ، کاتیک دانری دپته سرباسی کوماری مه هاباد و به تاییت سردارمکانی ، به ده ستوری شیرجیلی کومیدیا که ی دانسی ، به لام به زور و بومه به ستنکی جیاواز ، دمتبانه تارکستانیکی دواکه وتووی پر له جه و رسته مو خوروشی . له ویدا قازی محمد دمره به گیکي هیجگار گوره یه و پیاوی شمیری کایه . حاجی بابا شهخی سسرک وزیران نویته ری پیاوه تاینی به گوره کان و هاروی گیانی به گیانی ره زانایه و به سهدان ، به لپنی کم و زیاد ، به سهدان میدال و نیشانی میوی به سنگه و میه . حمه رشیدخانیش له نانه وه ی تازاوه و گیره نیوینی له سرداروای شینگیزمکانی شاغای به ولاره ، نکاریکی تری له شه ستودایه و نه بیریکی تر له میشکیا) . (*)

شهی کاک کهریم حسامی بهررکی شهی بونه گرت ؟ بوله سسر شه و بوختان و درو " زانستانه " بی نرخانه به دمنگ نه هات ؟ یا خود شه وانه " له چوارچیوهی بو چون و هملوئست و بهرزه و مندی " یه که وه نوو سسران که پرا و پر قساوات و خواست و هملوئستی کاک کهریم رنگ بی ده دمنه وه !

(*) دوکتور که مال مزهر محمد : " میژور " ، چاپخانه ی دارالافتاح العربیه ،

به خدا ، ۱۹۸۳ ، ل ۲۱۸-۲۱۹ .

نووسر و سياستمداری هه‌لگه‌وتووی يوگوسلافي (ميلووان جيلاس) له‌باروه
 چهند جوان هاتوته گوو و چون جهرگی راستی پيكاوه ، كاتيك دنووسيت :
 (هه‌موو شتيك ، هه‌ئا رابورد ووش به‌رپه‌ی خويان دپيوان . زرد به هاسانی
 مروڤ و ديارده‌كان به‌سر "كونمپرست" و "پيشكه‌وتنخواز" دا دابهنر مهن .
 بسته‌بالآت لي ده‌كهنه كويك و هه‌زاران كه‌له‌باوانت لي ده‌كهنه كيچيچك .
 به‌وشيوازه كوتله‌ی خويان دادچه‌قينن) . (*)
 كاك كه‌ريمي حيسامي دريژه‌ی يو دهرات و ده‌ليت :

(بو‌تنيگه‌يشتن و ليكدانه‌وی ههل و مهرجی پيك هاتن و تيكچوونی كووماری
 كوردستان له‌مه‌هاباد ، پيوسته دووهوی بنه‌رته‌ی وسهرمكي له‌به‌رچاو
 بگريئ . ئانكرایه ، له‌په‌يدا بوون و سه‌ره‌لدانی ديارده و رووداوكان دا
 هه‌ميشه قورسايی ده‌كوتيه سه‌ره‌ويكانی ژووره‌وه و هوئی ناوه‌کی به‌سه‌ره‌کی
 كارنگر دادنريئ ، هوپه‌كانی ده‌رمكي و لاوه‌کی به‌يارده‌ده‌ر دمزميردين .)
 ئه‌م راستی‌ه‌ی كاك كه‌ريم نووسيوه وه‌نه‌بيئ شتيك بيت نه‌هاشه
 عه‌قلي يو شكا بيت و په‌ی يو برديئ . ئه‌مه وكه‌واسايه‌کی گنتی راسته
 هه‌ردبيئ وا بيت . ئه‌وه‌ئا ئيمش له‌وكتيپولكه‌ه‌ی خويمان دا ده‌ق كوتله‌په‌كان
 له‌كار نامه‌ی دوكتراكه‌ی كاك فازل مه‌لا محموده‌ه راگويژاوه كه له‌باروه ده‌ليت :
 (بو‌تنيگه‌يشتنی راسته‌قینه‌ی مه‌سه‌له‌كه ، ده‌بيئ ئه‌و گه‌رانكاری‌ه‌ی له‌مل‌ملانی
 هيژه زه‌به‌لاح‌كان دا به‌هوئی دووه‌م جه‌نگه‌وه هاته‌گه‌رپي ، هه‌روه‌ها شه و
 هه‌راش بوونه‌ی بزوتنه‌وه‌ی نيشتمانی كورد كه هاوكاری سوڤيه‌تی ره‌خساند ،

(*) Milowan Djilas: Die Neue Klasse, Kindler Verlag, München 1957, S.187-188 .

سهواو شى كهنهه .

لهپال كومهكى راسته خو و تاراد هيك گرده پرى سوقيهت دا ، پيشهانه كانسى
كومارى مها باد زادهى گه شه كردنه ناساي يه كى بزوونه وهى نيشنمانى
كورد بـ (ل ١٦)

لهگل شهه شدا همدك رووداو و راستى ميژويى هه ن كه هه له وسر ده مو
كانانه دا روويان داوه و هيژه دهره كى يه كه هه هه مان هيژوه كه كاك كهرى حساي
مه به سستى پاكانهى بو بكت ، كهجى لهگل زور كزى و لاوازى " هو يه كانسى
زوره وه و هو ناوه كى " پدا ، ناكاهه كى پيچه وانهى مه به ستى كاك كهرى م و
پيشهانه كانى كومارى كوردستان كه وتنه وه . نكولى له وه ناكريت كه هيئديك
هو ديكه له وسر نه جمانه دا كه تا زور دهرى مان هه بووه ، به لام مه به ستى
شه مه به كه كاك كهرى بزانيه شه ويوانه مه له گشت كات و شوينيكدا چوون يه ك
نسى به . دنا شه گر هو ناوه كى و زوره وه سره كى و كارى گر بانايه ، شه وا
ده بايه جگه له بوگوسلافيا كه ميله ته كه به سر كردايتى (تيتو) زور
قارمانانه به رامهر هيژى خو پريژ و گلاوى ناله مانى نازى و پسته بووه وه ،
له هيج به كيك له وولاتانهى شه درى باي روزه لات دا ، پاره كوميونسته كان ،
به خه ونه ش جلهوى فرمانره وايه شى بان له ده ست نه گرتبا . چونكه نه حيزه
كومونيسته كان له وولاتانه دا گير و هيژيكى شه وتنيان هه بووه ، نه سر كرده كانيان
له نيرو ولاته كاندا مابوون . با بو نمونه وولاتيكى و لك بولگارىا به ينيه وه كه
كاك كهرى ماويه كى زورى لى زياوه و رنگه كه شه شاره زاي يه كى ميژوي شه
ولاتهى هه بهت . (ديمتروف) و سر كردمكاني حيزى كومونيست له ميژوو
له شوروى خزا بوون . له شكرى سوور وولاته كى بو رزگار كردن و
گيراني به وه سر خوانى فرمانره وايى . به پيچه وانهى شه وانه وه ، له ساره

ههناكو ئه پوښ ، حيزه كومونيستهكانى فهرنسا و ئىتاليا ، به هيژتيرين و
 زاوهن جهماو مرتيرين حيزى كومونيستى ئه ورويان . كهچى له گهه ئه و باره
 همزاه دهرهكى به خولقاوه دا ، چونكه له شكرى سووريان نهگهينتى ، نهنوانرا
 ده ستهلان تيان پيشكش بكرت .

ياخود له نهدا دا ، هر چهنده حيزى كومونيست ئه و كاتانه هيچكار لاوازو
 ي هيز و له ريزى نه بووان دا بوو ، چونكه له شكرى سوور كه ينسته به شوكى
 ئه و وولاته و قهينناى داگير كرد ، هيز و گوڤيكيان ي پيدا كرا و داره دارمهكيان
 ي كردن و پارلهمانى نهدايان لى ئاخنين . به لام پاش ئه وهى نهدا وه كو
 ده و لغتيكى ي لايهن ئازادى ي به خشر او له شكرى سوور كناهيه وه و
 نهنوانرا وه كو حيزه كومونيستهكانى وولاتانى بهرەى روزههلات ره پوره وه بيان
 زير يى خريت و ده ست به باليانه وه بگيرت ، روزه له دواى روزه ريزهكانيان
 چولتر ده بوون و بهر وه نهدان و كز و كه نهفتى ملهان نا . بهر ادميك كه ئيستا
 له گهه ئه وه ههنده ئازادى ههلبزار نهى له و وولاته دا هه به ، له ههلبزار نهكانى
 پارلهمان دا ، تاقه كورسى به كيان ي نابريت .

رهنگه ليه دا كاك كهريس حيسامى پهنجەى قيتوم لى راست كانه وه و بلتتت وه
 ئازادى نى به و گزى و فزى ئهيمير ياليزمه ، دنا چون ناتوانن به شى چوونه
 پارلهمان سوگر بگه ؟ بويه پيش ئه وهى ئه و دهمارى گرز ببيتت خوم وهرامى
 ده ده هه وه :

۱- بريا و صد خوزيا ئه و وولاتانهى سهرى زمان و بنى زمانيان ئازادى و
 ديوكراسيتى به ، صدى دهى ئه و كهه ئازادى بهيان به هيزه ئه و زيسيو نهكانى
 وولاتهكانيان ده دا ، ئه و جا چار نهووسى كومونيزمان له و وولاتانه دا ده پته وه .
 له وولاتىكى و لك پولىنيا دا كه نيزيكه نيو سه ده به پارتى كومونيست ريسه رى

دەنگات ، بە پێی سەرژمێرەکان ، تێکرا دوولییۆن و شتێک ئەندامی پارسی کۆمۆنیست هەن . جا با حسیی هەل پەرست و دەستەڵات خواز و بەرزەومەند پەرستان کە لاخەین و لێی دەرئەکەین و هەقمان بە سەرەو نەبێت . کەچی رێکخراویکی وەکی (هاریکاری) کە دوتنی دامەزراوە و دەولەتەکە بە هەموو توانایەکی یەو بەرئەنگاری دەنگات و رێی لێ دەبە شتێهەو ، دە ملیۆن و شتێک ئەندامی کوکر دۆتەو . بە لێرە شەدا حسیی هەل پەرست و ترسناکەکان کە لەبەر چاوی زیتی پۆلیس و دەزگا جاسووسی یەکان ناوێرن بەلای خەتەری وادا بچن ، کەلای خەین و هەقمان بە سەری یەو نەبێت . ئەو سا دەبینی سەن مەوادەلەکە چەند سەیر و عەنتیکە دەکەوتنەو . گەر مەرو بخاوازێت ماکە کە نسی بە هاسانی گیر دەکەوت .

۲- برۆا و پادەیی رۆشنبیری و تێگەشتنی خەلکە و هەلۆستی وایستەیی و پاشپەرەیی خۆیان ئەو دەروازەیی لێ بە ستون .

۳- سەرەمەکان ، کە گرسی چەمی پێشکەوتنخوازی ئەم وولانانە و گەلەک جار لە کۆمۆنیستەکانیش تێرەوترن ، لە چاوەوانیشدا ئەها هەر ئێستا دامەزراون ، نادێت گۆر و تەین پەیدا دەکن و ژمارەیکی بەرچاویان لە کۆرسی یەکانی پارلەمانی ئەم وولانانە پێی بپراوە . چونکە ئازادانە بێر دەکەنەو و وابەستە و پاشپەرەیی هێچ هێزێک نەین .

کاک کەریبی حیسایی زێتەر لە سەری دەروا و دەولێت :

(بەلای مەوە لە قوئاخی هەوێلی دامەزاندنی کۆماری دیموکراتی کوردستان دا هەرمەکانی دەرەو ، دەوری سەرەکی و بنەرەتیان هەبوو . هاتنی سەردۆوی وولانانی هاوێهەمان بۆ ئێران و رووخانی حۆکومەتی دیکتاتۆری رەزاشا ، دەرەفتی بۆ گەلانی ئێران پێک هێنا کە پشوویمان بێتەو بەر و بۆ دامەزاندنی

حیزب و ریکنراوی سیاسی و بلاوکردنه‌وهی بیر و باوهری بازار یخوازانه دست
به‌کارین و وضوکه‌ون (.....) .

شمه‌ی کاک گهری حیسامی نووسیویه ، کوناندنه‌وهی راستی یه‌که
که زوره‌ی نووسمرانی کورد و بیگانه پنجه‌یان بو راکیشاوه و به‌دیسه‌ی یه‌که
که‌کس ناتوانیت نکولی لی پکات . رووخانی شه‌ورژیمه گنده‌له دیکتاتوریه ،
مه‌زنترین ههل و دهرفتی بو‌گه‌لانی ئیران ره‌خساند که پشوریه‌کیان به‌هردا
بیته‌وه و شاهیکی بازارانه هه‌لکیشن . شه‌و بازاریه‌یه له‌سمرناسری ئیران‌دا
سهریاگیر بوو . چمندی کهر و کومه‌لی سیاسی و رهنشیری دامه‌زنان که‌گرتنشین و
به‌رچاوترینیان حیزی (توده) بوو .

میلله‌تی کوردیش که هه‌ر له‌سهرمی دسته‌لاتی خودی ره‌زانادا ده‌یمان
رایهرین و شووشی چه‌کدارانه‌ی به‌ریا کوردوه و هه‌رگیزا و هه‌رگیز ملی بو‌باری
ناهه‌مواری ژیرده‌سه‌نی و زه‌بوونی نه‌داوه ، هه‌رکات ههل و دهرفتی بو
ره‌خسابیت یه‌که‌وراست قورنووه‌تی به‌وه ، به‌هانتی شو‌روی سوور بو
کوردستان و هه‌لقه‌ندی رژیم دانم‌پوی په‌له‌وی و فرهاهم‌کردنی بازاریه‌ی
جموجول و ده‌ست‌نه‌هینانم‌ری چالاکسی سیاسی ، کوردیش گیانیکی بازارانه‌ی
پیدا‌هانه‌وه و که‌وته‌خو .

سهریکی موخاره‌له‌سیاسی یه‌که‌پیوستی و چاوله‌دوویی میلله‌تیکی بی‌دهرمان و
بی‌پشت و په‌نا بووه به‌دوست و هاهه‌یمان و پشتگیری‌که‌ریک ، که‌شه‌و‌دمکانه
ریوی به‌بیر کوردوه هانوو و به‌بی‌ی هه‌موو حسیب و کتیبیک چیتترین هاهه‌یمان
بو ره‌خسیوه . سهرمه‌کی دیکه‌ی پیوستی شووره‌وی بووه به‌دوستایه‌تی
هیزه‌نیوجیه‌ی یه‌کان ، که‌من له‌وباره‌وه نووسیویه :

(هه‌ر له‌سهرتاوه ، کاربه‌ده‌ستانی شووره‌وی ، جه‌سمری پیوه‌ندی و

دوستایمی یان له گهڼل هیزه نیوچهی په کان دا به ست . دلیان رادگرستن و
 گدی گدی هه سنی نه ته وایمی یان ده دان ، تا لایه نگیری یان مسوگر بکن .
 چونکه چارمنویس شهر هیشتا ناریار بوو . دیاره له حالته پیوستی و
 خفتندا ، لایه نگیری و دوستایمی یان سوودی چاکي به بهرهم
 ده هینا (ل ۵۵)

به تیروانینیکی نیوی نهندامانی شو و فده ی په کم جار له لایه
 کاربه ده ستانی شوروی به وه بو باکو داوت کران ، راستی مبه سته کم
 شانکراد بیت . هه مو داوت کراوان پیاوه به شووت و سهرکی عه شیرمه
 جوړم جوړم کانی کور بوون . مبه ستیش دلنه وای کردنیان بوو تا له کاتسی
 پیوستی و خفتندا ، پشتگیری هیزه کورده کان سوگر بکن . نه ونا
 خوشهختانه پیوستمان به نووسنی نووسرانی وولتانی شیرالیزم و
 شوپینسته کانی فارس نی په و کاک کمریسی حیسانی له کتیبه کی خوی دا
 (کوماری دیموکراتی کوردستان یان خودمختاری ؟) نیوی هه نده که له نهندامانی
 و فده کی بو تو مار کردوین که نهمانه ی خواره ون :

(قازی محمد . حاجی بابا شیخ . علیاغای دیبوکری . شمیر شمعد .
 عومری کوری علیاغا . مجیدخانی قهره ویران . عولای محمود شاغا . رشید بهگی
 هرکی . نه های هرکی . زپر و هسنگ . حصن ممدوی . حصن تیلو .
 مساخانی زمرزا . قهرمنی شاغای مامش . کاک همزه ی نه لوس . پونوی کوری
 سهد تما) (ل ۴۱)

کاک (محمود مولا عیزت) پاش راگواستی نیوی نهندامانی و فده که ، له وباروه
 دنوو سیت :

(گرنک لیره دا رون کردنه وی هه لوستی لیرسراوانی سوخته . . . کانی ک

له گمّل جعفر باقرؤف کۆبونوره . . به گشتی باسی باری جیهان و یه کیتی
 سوؤقیمت و روداو مکنی کرد و دوستایضی یه کیتی سوؤقیمت له گمّل نازربایجان و کورد
 یی شهوی باسی مهسه له ی کورد و جۆری چاره سهفرکردنی یا به دهیئانی مافه کانی
 بکریت . . بۆیه کورد مکن یی شهوی کاریکیان کرد بیئت بو کورد و یی شهوی
 به لینیکی وایان ده ست بکه وی گه رانه وه . (۱)

(کیونته دیشنه) له و باره وه دهنوو سیت :

(هر وهفده که گه شته باکو ، پروگرامی پیشوازیان ده ستی یی کرد . چهنه
 رۆژیک کارخانه و مهزراکان و بهر مهسه کشتوکالی یه کانیان نیشان دان . سردانی
 سینما و تیانه رهکان میوانه کانی که یف خوش کرد . ریزیکی زوریان پنهانی
 قازی ده را . زوریایمخیان به " عهلی " کوری ده را ، که شه و دهه تمهسی
 هه شت سالان بوو ، ههنا ده مانچه یه کیشیان پیشکش به " عهلی " کرد .
 عهلی له ۱۹۲۹ را ده گپرتیه وه که تا که مندالی نیو وهفده که بووه . ده لیت گه لک
 میهرمان بوون له گه لمان را . دیاری زوریان پیشکنم کرد ، له وانه دستیک
 جلك و قورئانیک و ده مانچه یه ک بوون . جعفر باقرؤف گه لک ریزی لی گرتسین .
 بام هه مینه منی به (کوری رمش) نیو ده برد . (۲) باقرؤف به پیکه مینه وه
 پیشنیازی شهوی کرد که نیوم به (کوری سوور) بگپون ، چونکه رمگی ره ش
 نیشانه ی فاشیزمه . بام وراسی رایه وه : " هینده ی هه موو له شگری سوور
 قارمانه " .

(۱) محمود مولا عزیزت : " کوماری میلی مه هاباد " ، چاپخانه ی شه هید

جه مال نایمر ، سوؤید ، ۱۹۸۶ ، ل ۱۰ .
 (۲) نیونانی کورمه کی پینه وه به (کوری رمش) و که که ی به (کچی دزیو)
 له به یتیکی چامه به نیویانگه که ی نیشتمان پهروهری هیندا (شه و له حصه ن سه پنی قازی) وه
 هاتوه که ده لیت : بو وانه هه رچی جوانه ، له جن ، دی ، له زن ، له مال
 هه رشاخ و داخه بۆمه ، کوری ره ش ، کچی دزیو

سهرک هوزمکان ، همرهکه (زینکی قهتاغ) یان پینکمر کرا و شمش متریش
(چیت) ی گرانبهها بو زنهکانیان . همدیکیشیان له پورلی خویان تفنگیکسی
راوی ده سترکی رورسیان کری .

خاللی سهرکی سفهرهکه ، پیک گمیشتنی شهویکی وهفدهکه بوو له گمل
باقروف دا . له کاتی چا خوارده ودا باس دستانهتی سویت و گه لانی
زولی کراو ، به تاییت کوردی بو کورن . باسی شرکی هاوس یهتی کورد و
نازربایجانی کرد) . (*

(کریس کوچرا) له باره وه دنوو سیت :

(له ۲۵ ی سینه بهری ۱۹۴۱ دا ، یانی یهک مانگ پاش راگیر کردنی شیران
له لایمن شینگیز و رورسه کانه وه ، دوو شهسری شینگیزی و شمیرکایی چوونه
مههاباد بو دیداری قازی . قازی محمد مه سه لهی " نازاری کوردستان " ی
له گمل هیئانه گپری و پرس " چون دهوانیت پیوندی ی به سر کرده ی هیزهکانسی
شینگیزه وه بکات ؟ " .

شهسره شینگیزهکه ، رهفتاریکی ووشک و ناشایسته ی نواند و قازی محمدی
بو شه جوړه پیوندی به هان نه دا .

بمی ی همدک سهرچاوه ، پاش شهوی رورسهکان بهومیان زانی که شینگیزهکان
له بوکان له گمل هیندیک له نویترانی کورد را کوپونته وه ، ده ستا به جی
دوو شهسری موسولمانی روس ، که خهلکی نازربایجانی شوروهی — ورون
نیویان (میر شهسه لانونف) و (علی ئوف) بوو ، ده نیون و نیزیکه ی ۳۰ کس
له سهران و نیودارانی کورد داوتی شوروهی ده کن .

(*) Günther Deschner: Saladins Söhne, Knaur
Verlag, München 1980, S.137-138 .

گه لک سمرگوزه شته دمرباری پیک گه یشتنی وهفده که و روسهکان له نارادان .
 هموو له ودا پک ده گرنه وه که روسهکان ، بو نمونه (باقروف) ی سمرک وه زبانی
 کوماری سوئالیستی نازدایجان ، ژور به گشتی و روپوشانه دمرباری مهله ی
 کورد ، دواوه .

بهی ی گوته ی شمیر ته سعه ده که پیک له داوت کراوانی شووه وی بیسو
 باقروف به کورد هکانی گوتوه که " به کیتی سوویت پشتگیری نازاری گنت
 میللمانی ژور ده سته دهکات " به لام " سمرده که بو نازاری کوردستان
 له بارنی یه و پیوسته کورد مکان جاری چاوه روان بکن " .
 زماره پک له سهرانی کورد رایانگه یاند که کورد " همرئینا " نازاری خو ی
 ده ویت . باقروف له ورامدا پیکه نی (*)

ده بیت شه له یار نه کین که بهی ی گوته ی (کریس کوچرا) ، پیشه وا له روژی
 ۲۵ ی سپتیمبری ۱۹۴۱ دا له گهل شهفسره ئینگلیز و ئهمریکایی یه کانه
 کوپوته وه . وهفدی کوردیش له روژانی ۲۵ ی نو فمبه تا ۵ ی دسیمبری ۱۹۴۱
 له باکو بوون . یانی ده م و ده ست پاش شه و پیک گه یشتنه ی پیشه وا و
 نوینهرانی ئینگلیز و ئهمریکا ، روسهکان بهخورد هکن و داوتی کورد ده کهن .
 دپاره ئه معش پالیشتیکی دیکه ی شه و بوچوونه مانه که کورد چون پیوستی به
 پشتگیری شووه وی هه بووه ، شووه وی ییش به و شوویه پیوستی
 به پالیشتی هوزه کانی کورد هه بووه بو کاتی خهتیری چارمنوس نادیری
 جهنگه که . ترسی شه و شس هه بووه که ئینگلیز و ئهمریکا فیلیان لی بکن
 به لای خویان دا رایانگیشتن و له کاتی پیوست دا دژی روس هه لیا نسووین .
 (*) کریس کوچرا : " کردستان و جمهوری مهاباد " ، ترجمه ناهید بهمن پور ،
 انتشارات اسماعیل شریف زاده ، تکثیر از حزب دمکرات کردستان ایران تشکیلات
 اوریا ، شهریرماه ۱۳۶۰ ، صفحه ۵-۶ .

خوښمیری زيت هه ست بهوه دمکات که له وروپه گرافه ی پښووی کاک کهریم دا
 د ژبه مېکې و پښه وانمېکې زوق بهراکاني بهوه دياره . جارېک يې گوتیښن :
 (له پمیدابون و سره هل دانی ديارده و روود او کان دا ، هه مینه قورسایي
 د مکوښته سره هوښمکاني زوروه وه و هوښ ناومکې به سره مېکې و کارېگر داد منږیت .
 هوښمکاني د مرمکې و لاوه به پاریده د مرمښورږین) .

یکه وراست پاش شو په گرافه دیوی شو دیوی قه وانه کهمان بولې دودات :
 (به لای منه وه له قونځی هه وولې دامه زانی کوماری دیموکراتی کوردستان دا ،
 هوښمکاني د مرموه ، د مری سره مېکې و بنه پرتیان هه بووه) .
 که مېک زیت له مری د مروت و نه و سا کړوکې مبه به سته که ی د مرمغات :
 (ناومند و شیمالی کوردستان که و ته به رده سته لاتی شوږووی سووری
 سوږیفت) .

کاک کهریمی حیسانی هه لپه ی شو مېه تی به خشکې په رده به سره هوښی
 خوښمندا بکښیت و بیخانه بېروایه مېکې واوه که سوږیفت له قونځی په کمسی
 دامه زانندی کوماری کوردستان دا ، د مری سره مېکې و بنه پری هه بووه . پاشنا
 د یته سره شو پاکانه نووسینمنش که روخاندنی کوماری کوردستان پیومندی
 به هه لوښت و د مری سوږیفته وه نی په و کورد خوی و هیزه شمیریا لیزه مکان
 ناوانی به لادا هانتی کوماره که میان د مکوښته گردن .

گشت کوردېکې به تنگه وه هانتوی میژووی میلله ته که ی ، نه و راستی په فراموش ناکات
 که به هانتی شوږووی هاریمیمانان رژیسی گنده لې په هله وی سرنگون کرا و
 له سمرتاس مری شیران دا باریکې نازاد ره خسا . له سره دم و قونځه دا
 د مری که شی شوږووی سوور له یار ناکریت و هه مینه له پښ چاوانسه .
 نه ویش به هوښ نه وه ی که هیچ ده سټیکیان نه هینا په ریگه ی جمعجولې سیاسی

کایه خهبات و دامه زانندی پارتی سیاسی و ریخخراوه پیشمسی یهکانیان سو کورد ره خساند . رۆلی نهریتی و دژایهتی و دژمنایهتی و فرت و قیلی هیمهزه هاره یمانهکانی ئینگلیز و امریکا و گیرانهوهی ده ستلآت بوخانه وادهی بهرناوی پهلهوهی ، راستی یهکی ههچگار ناله و ههچ کوردیکی خاوهن هوش ناتوانیست له بیر خوی بیانهوه .

بهلام کم و که سهری نووسینهکانی کاک کهریم له وادهیه ، که به مردموام ههول دهرات قهله مبارز به سهر (قونانی دووههم) و قونانیهکانی دواتر دا بدات و پینه و پهرووی سیاسهتی جهوت و چهویل و بهرزه و مند پهرسنهانی سووئیت بکات . که سیکو وک کاک کهریم که داوای نووسینی بابهتانه له نووسهرانی کورد و بیگانه دهرات ، ده بیت خوی سهردمق شکین بیت و بابهتانه و زانستانه رووداوهکان و هوکارهکانی ههلسهنگینیست و جاوو را و له خوینهر نهکات . ههر نووسهنگینیست له گهل بیر و بوچووون و ههست و سوژ و ئاره زووی شهردا نه گونجا ، ئیدی مانای شهوهنی به نازانستانه و بی کهک بیت . وک له قونانی یه کم دا شه و هود مرهکی به ناراسته و خو ده وریکی گرتگی له جماندن و سه ره هلدانی مه سه له که دا دپتووه ، له قونانی دووههم دا ، شه و هود مرهکی به ، ریگر و بهری گری مه سه له که بووه و بواری شهوهی لی تنیهوه ههنگاوی جدی و خهرا هه لگرت ، له مه و دایهکی زور ته سک دا ریگهی جموجول و بزووینی داوه . شه و راستی به ههر له یه کم گفتوگۆ و هه فده کورده که و کاره ده ستانی شووره وهی به وه زهق زهق ده بهر یه کتیه وه . بو به من به پرسساریک شه گو به مند مه شه قانده وه و گومان له ده ور و بهری زور بانگانه و نووسینی هه زان ههلساند وهه . (ئایا بوچی شووره وهی له وه هم سوو سالانه جهنگ دا ههچ ریگهی کورد یا ئازمزی نده دا که بانگی ئوتونومی

یا سمرقندی خویان هلدن ۲ لهگهل شهوه شدا ، به تایبعت کورد ، له هموو
 بونه و پیک گمیشتنیکدا لهگهل لی پرسراوانی شوروی ، شه و اوایه بیان
 پیش چاوده خست . بهلام ثومان همره میانگرتن به دمهوه و به جاری کانی
 نعمانویه زریان دمکردن . کمچی ناله و دمهوه می کوزایی جهنگه دا
 له پریک شه وه لویستهمان وه برگرت ۲) . (ل ۵۲)

شهوتنا خوشبختانه ، کاک (محمود مهلا عیزمت) یش همتی بهو سیاسه
 ناق و فیهقه کرد ووه . بهلام وک من بی پوره دمری نه بریوه و له بنی منجه له کی نه داوه .
 بهلکه دیلوماسیانه و تاراپوشانه به پیچ و پنا پنجه دمخانه سمرزاهکان و ههمان
 راستی بهبای گوئی خویندر دا ددات . همرچهنده بهو هموو ترسمنس و ماتمانه
 به شیک زری راستی بهکانی مردار کرد و شه و پیزی لی بریون . شهوتنا دهنوسیت :
 (سمرچاوهی وهرگرتی دنگ و باس و راله سمر هر کینه بهک لیسراو و
 دوزگا تایبعتی بهکان بوون . همرهوها شه لی پرسراوانه بوون که بو کارواری کورد
 د انزابوون . نعمانشر راستی مه سهلهی کورد یا تی نهگه یسنبوون ، یا
 لیکولینه و میان له سمر نه د کرد ، یا چاویان لی ده پوشی ، یا بایه خیسان
 بی نه شدا ، یا همره و زویان دمکرد . له بهر شهوه له هانتی له شکر
 سوور بو کوردستان و مانهوهی له سالهکانی ۱۹۴۱ و ۱۹۴۲ و ۱۹۴۳ و ۱۹۴۴
 شه و کانه بهنرخانه تیهر شه بوون بی شهوهی کاریکی گرتگ و همنگاوکی بمعنی بنریت
 وه گورانیکی بهکک و هه ست پیکراو بکریت له رووی بهرنامه و نه خشی د وارپوز
 بو کوردستان و مه سهلهی کورد) . (*)

کاک کهرمی حیسامی یش له و بارهوه نا به دلانه و ناراسته و خو و به پیچ و ده و ره
 دور به دور ده لاهیهکمان نیشان ددات و بهره و رووی کونه گوتاریکی خویمان
 (*) محمود مهلا عیزمت : سمرچاوهی پینوو ، ل ۹۱-۹۲ .

د مهكانه وه و دهنووسټيت :

(له عمر کاره ساته کانی نهوسای کوردستان ، بهلگه نامه کانی کونگره ی سپهه ی حيزی ديموکراتی کوردستان ورژونه ی کوردستان شورگانی کوميته ی ناومندی ربيهنده اتی ۱۹۷۴ له نوټی ليکولینه وهی هوبه کانی پیک هاتن و تیکچوونسی کوماری کوردستان ، نا هوراده یی که واقعیت بوه و پيوندی به جهوتسی سیاستی نهوده ی لی پر سراوانی دمره وهی به کیتی سوټیتي هه بوه له ناست نيران دا ، باسیان کردوه و له وی دا گوتراوه : " جهنفر باقروف که کار به دستي سه ره کی نازربایجانی سوټیتي بوو ، له دانانی سیاستی سوټیت له نيران دا ده سټیکي بالای هه بوو . له پاشانیش موحاکمه و تبعیدام کرا . له هه موو ماوه ی پوره نه ستانندن و تیکچوونی جولانه وهی نازادیخواری له نيران دا رولیکي زور ناله باری باری کرد و زور بریاری فدری نهوتوی دا که به قازانجی سیاستی دمره وهی سوټیت و جولانه وهی ديموکراتی له نيران نه بوو) .

کاک که ربيی حیسامی قهروسیای لی کرد و پی ی له جهرگی خو ی نسا و به هه زار ناری علی چمکیکی بود مرخستین . نهویش و زور قهلم به دستي دیکش ، ناچارانه ده پانه ویت نيمان بگه یمن که :

- ۱- راسته ، سوټیت سیاستیکی جهوت و ناله باری هه بوو .
- ۲- به لام ، نه وه هه لوټیستیکي سه ر و مر و گنتی و نه خشه بو کیشراو نه بوه . به لکه هه لس و کهوت و سه ر مړوی تاکه کمس و تنه با فدریک به بوه .

عاره ب گوتنی (ویستی چاوی بریزی ، کویری کرد) . نه م پینه چکولانه مه نهک هه ره به شی نهو قهلبه گورمه ناکات ، به لکه به چمیشی تیک ده ات .

_____ ی ۲۲۲

۱- له ورمكانه زوارو ناسكه دا ، لهمل ملانتي و كيشه كيشي شهو
 زل هيزانه دا له سر سووچيكي ستراتيژو زور گرتك و پر بايخ و پر خيرو
 بيرو جيهان دا ، هيچ هنگاو و هلوستنيك يي نه خسته كيشان و ديراسه و
 ليكولپنه وه و شيكرنده وه ي گشت جهسر و لايه نيكي ، همروا خو به خو و
 لام سولايي و حمه شايي نهراوه . نهوانه دهولتن و سياست دمهكن و
 ناكاهكي ليك ده دمنه وه . هيچ كات سياستي (چي ده بيت بابيت) ي كورد
 ناگرته بهر .

۲- سردمي ده ستلاني ستالين ، به تاييت له وگرمه ي جهنگه داو پاش
 پاكسازي ريزمكاني پارتى كومونيستي سوڤيت و له نيوردي زور له كاديرو
 سركرده ي نهوپارته كومونيستانه ي جيهان كه بو نسوره وي ههله تايبون ،
 سردم و وهخت و ساتنيك نه بووه هيچ ليبرسراو و كاربه ده ستنيك زانسي
 نه وه بكت ، يي فرمان و ناگاداري و رازي بووني سركرديتي وولانه كه وه
 له سروروي نهوانه وه ستالين ، هيچ هنگاوئيك بنيت و هيچ رهفاريكي
 خو به خو بنوييت .

۳- سرچاوه ي زانباري يهكاني سوڤيت ، تنها باقروفيك نه بووه ، بهلكه
 ورك له برابي هم نووسينه دا ، له ل ۱۶ دا روومان كرده وه ، كومه ليك
 داو و دهزگه و كاربه ده ستي جوداواز بوون . لهبر روشتنابي راپورتي نهوانه
 هموويدا و بعبي ي سياست و بهرزه و مندي ي وولانه كه همهمروي شيكراوته وه
 به و پيويستي يانه هنگاو هه لگيراه . له نه خسته ي سياسي و تيكرژانسي
 بهرزه و مندي يهكاندا ، مه سهله ي كورد له وه زبيري يي نه براوه .

۴- شهگرمه و پاكانه يي سر و برانه باومر بگهين ، نه وسا ده بيت شه و پاكانه
 نووسانه دان به وه دا بنين كه سوڤيت و مكو پيويست بايخني به مه سهله ي

میلله تیکی بی قواره و زورلی کراونداره و وکومه سه له میکی هزاو و ره و
تی ی تهرانیوه و نه سلیبی که سانی بووده له و لی نهران و نه شاره زا کراوه
ناکانسی بی بکژن ، بی شهوی به سره و کاری به وه بجن و لی بی بیرسنه وه .

۵- به ته واری دلنایی به وه ده لیم ، گهر باقرؤف له و سیاسته چوت نسر و
نا له بار تریشی بهرامبر کورد و بهر گرتیا ، به لام پاشان تبعدام نه کرابیسه ،
وهک چون کومونیستانی کورد تا ئیستا شه و نازایه تی و جه سارمه تیان نی به و
چاویان به رای نیامت و زمانیان و نا گهریت که لیبرسراوانی راسته قینه ی
شه سیاسته که (ستالین) و (مولوتوف) بیون ، تاوانبار بکن ، هرگیسز
زانی شه و بیان نه ده کرد خو له قهری کفری و ابدن . به لام چونکه (باقرؤف)
له لایم ده سته لانداریتی (خرؤشوف) وه به تاوانی غایم تبعدام کرا ،
ئیدی کومونیستانی کورد ، کولکی جاکیان بو پهیدا بووه ، له حالته زور زور
ناچاری پیدا قور قوره ی زمانیان له سر داکوتن . شه و تا هینده ی نعاوه
کاک کریم و له خوینهر بگه یه نیات که (باقرؤف له سر سیاستی چه و تسی
بهرامبر به کورد ، تبعدام کرا) .

به بروا و بوچوونی من ، باقرؤف برغوی ئامیریک بووه . ئاوانیه کی بالانمای
سیاستی سوؤقیهت بووه و به هیچ شیوه یه که له سر جهمی سیاست و
هه لوستی نه خسه بوکیشراوی سوؤقیهت جورانا کرتیه وه و باقرؤفیک
به نه نها ناتوانیت سر مرؤبی و ریز بهری بکات .

۶- با بلنن گوته که کاک کهریمی حیسانی صدر دمرصد راسته و " باقرؤف
ده ستیکی بالای له دانانی سیاستی سوؤقیهت له ئیران دا هه بوو " . سیاسته تیکی
چه و تی بهرامبر بزروتنه وه ی نیشتمانی کورد و بهر ده گرت . " بهریاری فهدری
ده دا . باشه شه بو هیشتی کوماری نازربایجان به دمردی کوماری کوردستان

بجیت ۲ پوچی له گډل کسانه وهی ژور دوی سوور دا گنت له گنتی شمبایی
جنگ و خواراستنی له فیرقی دیموکرات سفنده وه ۲ خو به گوتهی زور کومونیسیت
ته وهله پسته چه وتانهی بهرامبر به کرد نواند وریتهی ، له لیلی بییری یوه
وهکو شوؤنپنستیکی نازمری ، سهری هه لداوه !

که وانه تم پتکه رزیوه ، همرچونیک رایکیشن کورت ده هیئت و بهرگهی
تم پت پتینه ناگریت . زور به داخم .

پوخنه ی مهبه ست ته وهیه ، وهکو دهیان سرجاوه و گهواهی سردمه که
بومان ده گیرنه وه ، به پیچه وانهی بانگاشه و نویسینه رخنه تا میز و گازنده
کمره کی کاک کرمی حیسانی یوه ، له گډل ته وه دا که ته وراستی به دوو ساره
ده کانه وه ، که هو دمره کی یکه " هانتی ژور دوی سوور " ده ورینی یارمه تیدمری
له جوش سفندن و هه لچوونی مه سه له که دا هه بروه ، به لام ناراسته و خو
له قواره و تین و ناوی زیاد ده کات و له ناستی ری یی گرتنی هو دمره کی یکه دا
به هو نیوخوئی یکه ، خوئی نا به لده ده کات . دیاره پاشانیش به په کی له
هو کانی روخاندنی کوماره کی دانانیت . دوایمی دیه سر ته باسفن .

کاک کرمی حیسانی وهکو هه موو جاریک و له گنت بونه وهه لیکدا

لیرمش همدیسان (فریشتهی نازادی) و (چه کوش و داس) ه که یی
هیناوتنه وه مهیدان . ته رخنه له نویسرانی کورد و بیگانه ده گریست
که گوايه " یی سفند و به لگه ریزه مه بستیکیان به دوا ی یه کدا هوند وتنه " که چی
گنت سفند و به لگه یه کی خوئی ته و کولکه شیعره ی ماموستا هزار و
هه مند و باوی " فریشتهی نازادی " یه که میتی . هیچ بهر هه میکی یی ته و دور
به لگه زور زانستانه یه نه نووسیوه .

شتیکی راسته ، ره شمه لکه که ژور دوی سووریان به فریشتهی نازادی

زانپوه . هه قشيان بووه ! سوايک هانووہ ، چه بل ترين رژي دیکتانوړی
 له کول کردونه و و نازادی کار و هلس و کوشی بو فراهم کردن . به لام
 کاک که می حیسانی نابیت شهوی له یار بچیت ، که نک ره شه خه لکه که ،
 به لکه پارتی پشروه که می ، ټینگیزی دایکه دزانی ټیمپریالیزمینی به لاله لگری
 نازادی جیهان زانپوه و له ژماره ١٩٣٣ ی سالی به کم ، سرماوه زری به ندانی
 ١٣٢٢ ی گوډاری " نیشتمان " ی زمان حالی حیزبه که دا ، گوناریکی د ریزی به قدر
 بالای ټیمپریالیزمی ټینگیزی پدا هه لداوه ، که به م شیوه ده ست پی ده کات :
 (کورد ماومیه کی زور له میزه هه ستی به نعجابت و مروخوشه هستی به بریتانیا
 کرد ووه . هم حکومته که وره به د ریزی میزوی امپراطورینی خوبی همینه
 پاریزگاری آزادیو سر به خوی و پرونه و پی که هینری می نتموه پجوو که کانسی
 گیتی ی بووه (.....) .

زور له وه خه ستر له سهری دمرات و پیدا هه لده لیت ، تا ده گانه کوتایی و
 هوجا به وه دواپی پی ده هینیت : (بزوی لاله لگری آزادی گیتی ی ، به بریتانیای
 مـــــــزن) . (*)

تیدی ده شیت همه بگریته سفند و به لگی مرو دوستی و نازادی هینری
 ټیمپریالیزمی ټینگیزی ی ؟ گهر به کړیگراویکی ټینگیزمان لی راست بووه وه و
 گوتی شهومی به روزیک له روزان خوتان واتان گوتوه ، ده بیت لی ی به له عینین ؟
 شه جوړه مند و باوانه له میزوی میللتاندا وینیان گه لک زورن . به نایسته
 میزوی کورد لیوان لیوه له و نازادی هینره هه لده له نیرانه . تاوانی به کمسی
 شه فریودانه له شه ستوی ریران و پشروه چاوسانه کانی شه میللته دایه .

(*) جمال نه به ز : " گوډاری نیشتمان ، زمانی حالی کومه له ټیکاف و تیدی پولوی
 هر د به ژوای ناسیونالیست له کوردستاندا " ، بنکی چاپه منی نازاد ، سوید ، ١٩٨٥

شهوان سق زه نان و چمبله دهرخواری شه میللته که ساسه ده دهن . رژیک
 دیکتاتوریکي وکو " قاسم " ی لی ده کنه " کاکه کهریم " و " روله ی گهل " و
 " سهروکي ناقنه " . رژیکیش زاری هلاهلایی وکو " جه سهن به کرس
 لی ده کنه " شهکر " . سهرده میکیش " صدام " ده کنه " جه کم " .
 با له میزوری پرنه هامتیی خویمان گهریین و هیئده خو دهرزی نازن نه کمین .
 میزوری میللتمان و پارتیه پیشره و مکانیشی صه دان وهه زاران لهو تراویلکانه ی
 تیدایه . پارتی کومونیستی عراق جهند جار " به عس " ی ره گزیره سستی
 ناوه پروت کرد و جهند جاریش پیناسه ی شه وهری نیشتمان پهرومیتسی ی
 له گیرفان نا ؟

حیزی توده ی پهروه ی خهتی مواره کی تیمام ! پر به گرووی هاواری نه ده کرد :
 (نا امام زنده است نگرانی نداریم) . (*) یانی (تا تیمام مابیت
 هیچ ترسیکمان نیه) .

به هرحال له بهر شه ی کاک کهریمی حیسانی زور حهزی له باسی (فریشته
 چاوشین) مکانتیی و زور به فاکار و رهفتاریان دا هله دوات ، بویه به پیوستی
 دهرزانم همدیک له ههلس وکوتی شهو (فریشته) انهی ههله وسه رده م و
 ساتانه دا ووبیر به پینمهوه ، نا تی بگات که له میزه (فریشته و پهروی) دوهی
 لهم دونیا خهراپانه دا گورپان گوم بووه .

(میلوتان جیلان) له کتیی (گفتوگو له گهل ستالین) دا دهنوسوت :
 (لهپاش همرش شوروی سور بو سهر یوگوسلافیا و نازاد کردنی به لگراد
 له پایزی ۱۹۴۴ دا ، شوروی سور به تاکتاکه و کومهل ، ده ست دریشی و
 پهلاماری هیئده ناله باریان دکرده سهردانیشتون و سهریازه کانی سویای

(*) نورالدین کیانوری : " پرسش و پاسخ " . ۸ ابان ۱۳۵۹ .

یوگوسلاویا ، که دهر دی سهری و تنگ و چه له مهی زوری بو رژیسی نوی و پارتی
کومونیت سازاند .

تنها هوشکاتانهی هاوولاتیان به رسمی ی له شوروی سووریان کرد ، نیکرا
۱۲۱ حالتی ده ست دریزی و لاقه کردنی ژنان بوو که ۱۱۱ بیان
کوشتنی نیدا روود ابوو . ههروه ها ۱۲۰۴ رووداوی روونکردنه وه و
دزی و ده ست دریزی و جهزه به دانی خه لک تو مار کرابوو ، گهر بزنانین شوروی
سوور ، تنها به نیوجه به کی بمرته سکی ژووروی یوگوسلاویا دا گوزمیان
کرد وه ، هه و کاته تی ده گهین که هه رووداوانه کم نین و ژماره به کی زورن .
چارویکه وتنی تینو و کار دیلج و رانکو فیچ و جیلاس له گهل سر کرده و نوینهری
شوروی سوور له یوگوسلاویا دا وشکات کردن له ده ست هه حال و باره
بی سه رهنجام بوو . چونکه هه خووی به نوینهری زل هیژیک و سیاه به کی
رزگار کمر ده زانی . هه وه جهند کی شه به کی دیکه ، به کم هوی تیکچوونی
بیوهندی نیوان سر کرده کانی یوگوسلاویا و شوروی بوون .

کاتیک مه سه له که ده تعنیته وه و هه واله که ده گاته وه ستالین ، ستالین له بمر دم
وه فدایی یوگوسلافی یدا ، هه کمر ناسایی له پر به ی گریان ددات و فرمیسک
ده ره رینیت و ده لیت : " تایا ناتوانن تی بگن ؟ سه رازیک هه زاران کیلومه نری
به نیوخوین و ناگر دا بریوه و صدان جار روو به روی مرگ بوته وه ، رنگه
به ثافه تیک ته سکینی بیت و فالوشی دایمر کیته وه و شتیکیش ده ست بداتی و
ناخون تیک بدات) . (*

(*) Milowan Djilas: Gespräche mit Stalin,
Fischer Verlag, Frankfurt 1962, S.116, 123 .

له ئاوریلی ئەسسال دا زەنەرال (یارۆزیلسکی) سەردانی مۆسکۆی کۆرد .
 پەیماننامیکی ھاریکاری لە نیوان سوڤیەت و پۆلۆنیادا بۆ لیکۆلینەوی کولتوری و
 زانستی و ئیدپۆلۆژی مۆرکرا . لێژنەیک بۆ لیکۆلینەوی میژووی پێوەندەیی
 ھەردوو وولات داھەزارە . یەکێک لە ئەمرکەکانی ئەو لێژنەیک ، لیکۆلینەوی
 ئەو کارە سانانەیکە کە تا کو ئێستا پەردەیان بە سەردا کیشرا بوو . لە ھەمووی
 گرتگەر کۆلینەویەیک لە خالە نەینییەیکانی ریکەوتنەیکەیی مۆلۆتوف و رینستروپ
 کە لە ۲۳ ی ئاوریلی ۱۹۳۹ دا لە مۆسکۆ مۆرکرا و بەو پێیە پۆلۆنیادا
 لە نیوان سوڤیەت و ئالمانیای نازییدا بەشکرا . ھەرەھا لیکۆلینەوی
 لە بنما و ھۆیکەکانی ھەلوە شانەنەوی پارتی کۆمۆنیستی پۆلۆنیادا لە ۱۹۳۸ دا و
 کۆشتنی سەرکردەکانی بە دەستی ستالین .

یەکێک لە ئەمرکە ھەرە گرتگەکانی دیکەیی ئەو لێژنەیک توێژینەوی کارە سانی کۆشتن و
 گوم کردنی ئەو ئەفسەرە پۆلۆنیانەیکە کە پاش جەنگ ، لە کاتی راپەرینەیکەیی
 ۱۹۴۴ دا ، لە لایەن ھێزەکانی ئوردووی سوورەوی دەستگیرکران . ھەرەھا
 چارنووسی ئەو ۱۵ ھەزار ئەفسەر و پۆلیە پۆلۆنیانەیک لە ۱۹۳۹ دا لە لایەن
 ھەمان لەشکرەو گیران و سەرنگوم کران . شایانی بەسە کە گۆرستانیکسی
 مەزن لە (کاتین) نیزیکی (سمولینسک) دۆزراوتەو کە لاشەیی ۴۵۰۰
 نەفەری پیکەو تیدا نۆزراو . بەبروای زۆر میژووناسی پۆلۆنی ، ئەوانە بە شیکن
 لەو ۱۵ ھەزارە و لە ۱۹۴۰ دا بە دەستی کاربەدەستانی دەستگای جاسوسی
 شورەوی بە کۆمەڵ کۆژان .

لە یولی ئەسسالیندا گۆرستانیکسی دیکەیی لەو بابەتە لە نیزیکی (گیبس) لە سەرۆکی
 خۆرەھەلاتی پۆلۆنیادا دۆزراوتەو . ئەمە دانیشوانی ھەزاند و ئەو ھینانەو
 یاد کە لە یولی ۱۹۴۵ دا ، کاربەدەستانی ئوردووی سوور ، زمارەیکسی

زۆر له دانیشتوانی ئهوانیۆجه بهیان ده سنگیر کرد و لهو سانهوه ئهوانه
یی سهرو شوین . (1)

بو مه سهلهی شهیرهکی ماموستا ههزاری موکریان ، کهکاک کهریم
وهکو (فریشتهی ئازادی) بهکی ههزار بارهی کرد و تهوه . ههز ده کم خوینهری
بهریز لهوه به ئاگا بهینهوه ، کهکاک کهریم ریگی بهخوی داوه ده سنگاری
شهیرهکه بکات و به ئاره زووی خوی دا پرشتونهوه . نووسیه :

بژی سویای سوور ، خوش یی چهکچ و داس

له ژیر ئیستیدار ، کردی کرد خهلاس

له راستیدا . ئهوه بهیتیکه لهوشهیرهی ماموستا ههزاری موکریان که دهلیت :

کورده دهنوی بییت سه ره به خو

ههسته دهی راکه تو بهرو مو سکو

قههی درویه سانفرانسیسکو

بژی ستالین ، خوش یی چهکچ و داس

له ژیر ئیستیدار ، کردی کرد خهلاس (2)

کاک کهریمی حیسانی ، (بژی ستالین) ی بو گوهرین به (بژی سویای
سوور) . یی تهوهی به خوی بزانییت ، ئهوه خوی له خوی دا ، دانهپینیکی
معنهوییه که له کاک کهریم دا به دهرکهوتوه . ئهوه ده زانییت ئهگهر (ستالین)
به لای ئهوشهوه شایانی تهوه بهیت له کانی دلهوه (با بژی یی بگوتریت) ،
ئهوا رنگه له لایهن زۆر کردهوه به نهنگی حسیب بکریت . دوور نی سه
کاک کهریم ئاگاداری قلیبی (یوکایانی) ، یانی (په شیمانی) ییش نه بییت

(1) Süddeutsche Zeitung, Nr.184, 13.August 1987, S.11 .

(2) جمال نهبز : سهراوهی پینوو ، ل ۷ ، ۴۷ .

که دربارهی ناوانغانی ستالین برهم هینراوه و سالانیکی دور و درین
 رهاهه قدمنهی کردبوو . ئیستا که له سینماکانی سوئیت دانینان
 ددریت و هزاران کس سهری بودگرن و بهکیکه له فلیمه هره به رهاجهکانی
 سوئیت .

سا بویه کاک کفریم به خشکی نهو قهواله به گهوالهیی تیدا کردوو .
 بهلام با بزانی ماموستا ههزاری موکریانی خوی لهو بارههه چ دهلیت :
 (نهگر به ستالینم ههله دهگوت ، لهلام وابوو کوردستان نازاد دهکا . نهگر بهگرت
 هیندیك شیوی عیراتی وسوری داسچوووم ، پیم وابوو زینان بو کورد و
 کوردستان همه . هه رکس دوستی کوردستان یی و بو کورد بههری ههسی
 من کویلهی ئالقه له گوی دهم ویی ههله دهلیم وله بهری دیاریمه وه ،
 هه رکس وهه رهگهلهک دزی نازادی کورد یی و کوردستان داگیر بکا - بیان -
 یاریدهی داگیرکرانی کوردستان بدا ، نهگر هزار جار سوو و زهره و بو بس و
 هزار کویراد و موبراد یی ، به یی توانا به گزی داسچم و له سهر تنانی
 ههله مخم و نهگر ده ستم بیگانی دوودانه شقی تعریفی ری دهمم .) (*)
 کاک کفریم زهر له سهر مهسهلهکه دمروات و نهو سا هاده دانهوه سهر نوسهرانی
 بیگانه و رمخنهیان لی دهگرت و دهلیت :

(. . . نهگر نهیان توانیی تم رووداوه گرنگه له لایهری میزوو بسپرتهوه ، به نوکی
 قهلم " ئوتونوی " یهکیان پیوه ناوه و ئیتر پتر نه چوونه پیش و لی ره ویونهوه .)
 چاکه ! بهلام با بزانی ، بو زهرهیی نوسهرانی بیگانه و کورد ، به کوماری

خودمختاری کوردستان نیویان بردوووه ۲۲۲

(*) ههزاری موکریانی : " بو کوردستان " ، چایی سیهم ، بهفرانیاری ۱۳۵۸ ،
 چایی جهراهیری ، تاران ، ۱۳۷ .

باش وایه همر کتیبه‌ک‌هی کاک کهریم خوی (کوماری دیموکراتی کوردستان یسان خودمختاری ؟) بکهینه سرچاوه و پهنای بو بمرین ، چونکه شه و کتیب و نویسنی که سی دیکه به‌گن ناکات و به نازانستانه‌یان ده‌زانیٔ ، شه و سا کومه‌لیک پرسپار بهره و روی کاک کهریم ده‌که‌ینه‌وه و هندی راستی بشی بو روون ده‌که‌ینه‌وه . له ل ۴۷ ی کتیبه‌ک‌هی دا ، شه و یاداشته‌ی کومه‌لی (ژ.ک) ی بلا و کرد و شه و که به (خلیل فهیمی) ی وزیر ی راویز کهری حوکومتی تاران‌یان داوه . له و یاداشته‌ی دا ، کومه‌لی هندی ک داوای ساده و سمره‌نایی یان پیش‌چا و خستوه . وه‌کو بهره سی کردنی زمانی کوردی و دامه‌زاندنی فرمان‌به‌رانی کورد له کوردستان دا و شه و باجه‌ی له کوردستان دا کوره‌کرتیه‌وه همر له کوردستان دا سهر ف بکرتی . به‌لام له خالی ۶ و ۷ دا دنویسن :

(۶- شه و داخواری ئیستامانن . به‌لام کومه‌له‌که‌مان (ژ.ک) ، بر وای شه و اوای هدی به‌وه که " هتی دا و رازدانان " مافیکی ئاسایی سرشتی به بو ههمه‌وو نته‌وه‌یک . له‌به‌ر شه و پیوسته داوای کوتایی شه‌ری جیهانگیری دووم ، له‌م لایه‌نه‌وه گت و گو بکرتی ، وه هیچ گومانی نیانی به که کورد خوی دا و رازی خوی دا شه‌نی .

۷- کومه‌لی شه و یاداشته بلا و ده‌کاته‌وه ، وه نته‌وه‌ی کورد که چاره‌نووسی خوی دا نا ، حوکومتی ئیران شه و سا به دراوسی یه‌کی باش وه به‌وه‌زن دا شه‌نی) .

کاک کهریم خوی همر له ههمان جی دا نویسیوه : (وک له‌م یاداشته ده‌ده‌که‌وی ، کومه‌لی ژ.ک ، مافی دانانی چاره‌نووسی وک سسراته‌زی خوی دیاری کردوه) .

باشان کاک کهریم له ل ۵۶ ی ههمان کتیب دا ، له‌زی سه‌ردپی (حی‌زیسی دیموکراتی کوردستان ، ئوتی ۱۹۴۵) دا یه‌کم به‌یانه‌مه‌ک‌هی حی‌زیسی دیموکراتی

کوردستان بلامه کانه وه ، که له به شیکیدا رپ و رهوان ده نووسن :
 (بۆچی ئەم مافی ئیمه پینشیل بکریت ؟ بۆچی ناهیلن به زمانی زگهان
 مندالمکانمان پهره و ده بکهین ؟ بۆچی ناهیلن کوردستان بیهته وولانتیکسی
 خودمختار و له پریگی ئه نجه منی ویلایهتی یه وه که له قانونی نه ساسی دا
 دیاری کراوه ، کار و بار به یه یه بیردریت ؟) .
 پاشان له هه مان به یاننامه دا ده نووسن :

(به تنهیا به هوی ئه م حیزه ، گه لی کورد ئه توانی له نیو سنووری ده وه لئسی
 ئێران دا ، خودمختاری خووی وه ده ست بخت .
 هاو نیشتمانانی خو شه ویست ، ئیمه جیا له مافی قانونی و ئینسانی خو مان شتیکی
 ترمان ناوی . شواری ئیمه له و بندانه ی ژیره وه دا به کورتی نشان درا وه . ئه م
 شواران به خو یینه وه وه له هه موو پیاویکی کوردی حالی بکهن .
 ئه مانه شواره کانی ئیمه ن :

۱- نه ته وه ی کورد ، له داخلی ئێران دا ، بۆ هه لسه وانی کار و باری مه حه للی
 خووی ، سه ره بخوو ئازاد بیت ، وه له سنووری ده وه لئتی ئێران دا ، نه ته وه ی کورد
 خودمختاری خووی بخته ده ست خووی)

هه شت له وه شواران پینش جا و خراون و کوتایی به یاننامه کفر به م شواره
 ده هینن : (بهزی کوردستانی خودمختار و دیموکراتیک) .
 پاشان کاک که ریم له له ۶۵ ی هه مان کتیی دا ، له ژیر سه ره پیری (کونگه ره ی
 حیزبی دیموکراتی کوردستان) دا ، ئاوها ده نووسیت :

(له مانگی سه پتانه مری ۱۹۴۵ دا ، جاریکی دیکفر ، هیندی که سی کورد
 بۆ باکووی پینهنختنی ئازربایجانی سوویتی بانگ کران دوا ی گه رانه وه
 له باکو ، جه وه لئین ، کونگه ره ی حیزبی دیموکرات له شاری مه هاباد به سترا . .)

کاک کهریمی حیسامی لیره را پس دزکه له هوی راسته قینهی گورینی ژ. ک
 بو حیزی دیموکرات دهکات و خوی له قهری هاند مرهکی نادات و ماکه که یمان
 بو روون ناکانه وه . هینده نه بیټ ، له ل ۵۹ دا بره و پرووی نووسینیکی
بلا نه کراوی !!! د رکتور (زیگالینا) نیویکی سو قیتهی یمان ده کانه وه و ده یه ویټ
 به وه قنسیات بکه یین که گوایه (زیگالینا) نووسیه : (نیکوستانی کومه له ی
 ژ. ک له ناوهند و خوارووی کوردستان ، کونه پهرستی ئیران و جاسوسه کانسی
 شینگیزی هاروزاند و که وتنه ههول و ته قهلا بو ساز کردنی نا کوکی له نیوان
 ریمرانی کومه له ی ژ. ک و له ئه نجام دا کومه له ی ژ. ک له نیوهی دوو هه می
 سالی ۱۹۴۵ دا نه ما) .

به لام بو مان روون ناکانه وه و پیمان نالیټ نا کوکی چی و چون و بچی ۲۲۲۲
 له و پینچ لاپه ره یی ۶۰-۶۴ ی کتیه که ی دا ، که له ژیر سرد پری (کومه له ی
 ژ. ک بو ساز بو ، بو تیک چوو ۲) دا نووسیه ، هیچ سه ره نه جامیکی هوی
 هه لوه شانده وه و تیک چوونی ژ. ک و دامه زانندی حیزی دیموکرات نادات
 به ده ستوه و به هینده واز ده هینیت ، که ده لیټ : (به لای شه وه
 په یدابوون و لا چوونی کومه له ی ژ. ک پیوستی به شی کردنه وه ی پتر هه یه .
 ئه م ئه رکه ده که ویته سه رشانی میژوونوسانی کورد . نه ک بیگانه به نووکی قه لم
 به مانکانه پیشکه وتوو یا پاشکه وتوو) .

کاک کهریمی حیسامی زهر ووریا یانه خوی له و راستی به ده بو بیټ ، که گورینی
 ژ. ک بو حیزی دیموکرات ، له سه رداوی کاربه ده ستانی سو قیته یه بووه .
 شه من له بهر شه و راستی به تاله یه که خوی له لاپه ره ۶۹ ی کتیه که ی دا بو مان
 ده ست نیشان ده کات : (دروشم و سیاستی حیزی دیموکراتی کوردستان
 سه یارم به مه سه له ی نه نه وایتی کورد ، له چار دروشم و سیاستی کومه له ی ژ. ک

گهراڻه ويجهه ٻو داواه) .

به برواي من ، ٺهه يهڪم نوخته ي گهراڻيڪي نيڪيٽيف و ناپه سهند بسو
له ميڙوي بزوڻه وه ي سياسي و چهڪدارانه ي نغته وه ي ڪورڊ دا . چونڪسه
ٻو يهڪم جار ، پهره ي به سر داواي رهوا وسروشتي ي مافي ديار ي ڪورڊني
چاره نويسي ڪورڊ دا داداوهه و ڪرديه بناغه يهڪيش ٻو ٺهه و حيزب و ده سته و
ڪومه لانه ي پاش هره سي ڪوماره جوانه مرگهڪه هاننه ڪوري خه بانه وه .

ٺهه يهڪم له وهوانه ي مني گهيانده ٺهه بروايه ي له ڪئيولڪه ي (سوڻميت و
بزوڻه وه ي نيشتماني ڪورڊ) دا ، رٻا و راست ٺهه و زخواه هه لپڙم و بليٽم
(بيرو ڪومونيستي) يهڪم بيٺيڪه ڪه به نيو ي دستايه ي پهره ، ده ستي نغسليم
بوڻي به ڪورڊ هه لپڙهه) . (ل ۱۴)

دياره مه سهله ي گورڻي ٺهه ٻو حيزي ديموڪرات له سر داوا و ٺهه راره زوي
ڪاره ده ستاني سوڻيهه ي ، راستي يهڪي واني به دهه ته ق هه لپڙي . گه لڪ
له ٺاگداراني ٺهه و حال و باره ٺهه و راستي به بيان ده يان جار پانه ڪرڻه وهه و زور
جاريش له بارهيه وهه نوو سراوه . ٻويه ڪاڪ ڪهرم نه ي توانيوه دهه و نه به ٺاهي
له سر بڪات و نه نيويستوهه راسته و خو رازي بوڻي خوڻي له سر ده رپڙي .
ناچارانه لا به لا ، چهڪيڪي بوخوشتر دهه ده خات ، ڪاتيڪ دهه نو سٽ :

(له مانگي سينا مهري ۱۹۴۵ دا ، جاريڪي ديكش هيندي ڪهي ڪورڊ سو
باڪو ، پيڻهختي ٺازرياجاني سوڻي بانگ ڪران . . . داواي گهراڻه وه له باڪو
هه وه لهن ڪورڻه ي حيزي ديموڪرات له ٺاري مه هاباد ، به ستر) . (ل ۶۵)

(دهه زاندي حيزي ديموڪرات . ڪه بيگومان لاسا ڪرڻه وهه يهڪي فيرقه ي
ديموڪراتي ٺازرياجان بو) . (ل ۶۹)

با زور له مهه سته سرهڪي يهڪم زور نه ڪه وهه . پيڻه وهه سرهه و ڪاري حيزي

دیموکرات و خودمختاری .

کاک که ربمی حیسانی . له ل ٦٦ ی کتیبه نییبراوکهی دا ، مهرانامه‌ی حیزسی
دیموکراتی کوردستان بلاوده‌کانه‌وه :

خالئ ٥ ی فسلئ دووهمی شه مهرانامه‌یه ده‌لئیت : (له سرفرمی ئیستا
شامنجی هه‌ره‌گه‌ره‌ی حیزب بریتی‌یه له‌مه که له نیو سنووری ده‌ولتی ئیبران دا
پاریزگاری له مافه‌کانی گه‌لی کورد بکات ، وه بویه‌ره پیدانی شه مافانه ریوشوئیی
خودمختاری دابه‌زرینت .

خالئ ٦ ده‌لئیت : (حیزب له‌گه‌ل ده‌ولتی ناوه‌ندی هیچ روزنامه‌ی و ناکوکی یه‌کی
نسی یه) .

خالئ ١٨ ده‌لئیت : (حوکومه‌تی خودمختاری کوردستان ، شه‌ی ئیختیاری
شه‌وی هه‌بیت ، که ئیعتیازی کاتنگاکانی رهمه‌هل هیندراوو رهمه‌هل نه هیندراوی
خوی له کوردستان ، به هه‌ر که سیکي بیه‌ویت بدات) .

که‌وانه شه خالانی پیش‌چاومان خستن و زور خالی دیکه و گه‌له‌ک به‌لگه‌نامه‌ی
دیکه ، شه‌وه ده‌رمه‌خن که باسی کوماریکی ئوتونومی دار له ئارادابوه ، نسه‌ک
کوماریکی سه‌ره‌مخو . ئایا شه‌مانه به‌شی هینده ده‌کن که نووسه‌رانی بیگانسه‌وه
کورد ، وه‌کو کوماریکی سه‌ره‌مخو ئی‌ی پروانن ؟ چونکه حیزبی دیموکرات ریه‌ری
شه کوماره بووه ، شه‌وش به‌یاننامه و مه‌رانامه‌ی حیزبه‌که . که‌ی له باسی ئوتونومی
ئێ پهرانه‌وه ؟ دياره له‌وباره‌وه رمه‌خه‌که‌ی کاک که‌رم پوچ ده‌رجوو .

له هه‌مان کتیب دا ، کاک که‌رم هینده رمه‌خه‌یک له ئاگاداری‌یه‌که و مه‌رانامه‌که‌ی
حیزبی دیموکرات ده‌گریت . له به‌ر شه‌وی هیندیکیان پیوه‌ندی‌یان به‌م مه‌به‌سته‌ی
ئیه‌وه هه‌یه و له هه‌ندیکیشیان دا که‌وتنه هه‌له‌وه ، ناچارم په‌نجه‌یان به‌وه
راکیشم و ده‌مه‌ته‌تی یه‌کی‌یان له سه‌ره‌له‌ستین :

كاك كهریم له لاپهره ۷۰ كشییه‌كی‌دا ده‌نووسیت :

(له ماده ۶ دا ، نووسه‌رانی ئاگاداری ، كوردستانیش به ئازربایجان دادنه‌ئین و ده‌نووسن " حیزبی دیموكرات ده‌یه‌وی له‌گه‌ل له‌كانی تر كه له ئازربایجان ده‌زین (ئاسوری‌یه‌كان و ئه‌رمه‌نی‌یه‌كان و هند) یه‌كینی و برابری یه‌كی ته‌واویك بینی " . له كاتیكدا شه‌وگه‌لانه‌ی كه له كوردستان ده‌زین برابریان له‌گه‌ل پيك دیت) .

كاك كهریم كه‌وتوته هه‌له‌یه‌كی زه‌قه‌وه . نووسه‌رانی ئاگاداری‌یه‌كه كوردستان به ئازربایجان دانانن ، به‌لكه ده‌قا و ده‌ق نووسه‌ریانه : (... له‌گه‌ل نه‌سه‌وه‌ی ئازربایجان وه‌ گه‌له‌كانی تری كه له ئازربایجان ده‌زین ...) . (*)

كاك كهریم له هه‌مان لاپه‌ره‌دا ، له خالی چواره‌هم دا ده‌نووسیت :

(له مه‌راضه‌ی حیزبی دیموكرات دا ، داوی كوئگره ، هیندی رسته و مه‌تله‌ب به‌رچاوده‌كون ، كه به‌كتر ناگرته‌وه و بو‌حیزبکی شو‌پشگێر نابن . له خالی ۶ دا ده‌لی : " حیزب له‌گه‌ل ده‌وله‌تی ناوه‌ندی هینچ روزنامه‌تی و ناكوکی نی‌یه " .

له به‌ندی ۱۶ و ۱۷ دا داوی خودمختاری ده‌كا ، به‌لام له به‌ندی ۱۶ دا ده‌لی " حوكومه‌تی میلی به‌له‌ب‌رچاوگرتنی قازانجی خوی له‌گه‌ل ده‌وله‌ت‌كانی تر وه‌ له‌ ئوبه‌ی یه‌كهم دا له‌گه‌ل ده‌وله‌تی مه‌زنی شو‌ره‌وه‌ی بیوه‌ندی‌ی فه‌ره‌ه‌نگ‌سو و ئابوری را شه‌گرت " .

له به‌ندی ۱۸ دا داوی شه‌م شیختیاره‌ ده‌كات كه " ئیمتیازی كانگانی كوردستان به‌ هه‌ر كه‌سێك بیه‌ویت بدات ") .

ئیمه‌ ده‌زانین هینده‌ مه‌سه‌له‌یه‌كی سیاسی هه‌ن ، له‌وه‌ قه‌به‌رن به‌ زو‌ر مێش‌گه‌له‌دا بچن . ده‌نا به‌ سه‌له‌ی جه‌وه‌ه‌ری ئه‌مه‌یه كه كاك كهریم —

یه‌ی یی نه‌بردووه . كافاره‌ده‌ له‌ سێپته‌مبه‌ری ۱۹۴۴ وه‌ داوی ئیمتیازی نه‌وتی كرد . ئێران رازی نه‌بوو . گفتوگۆ و هاتو‌ب‌جۆی وه‌فد هانه‌ گۆری . ئێران ملی نه‌دا .

سوقیت نامرزی هر سهی گرتنه بر ، فیرقی دیموکراتی دامه زانده . به لام
 مه رانامه ی ژ.ک بو سیاستی سوقیت زیده ره وی تیدایه ، چونکه له گهل
 ینکلیز دا ، هر له یه کم روزی چوننه شیرانه وه ، به لئین و گره نئی پاریزگاری
 یه ک پارچه سی خاکی شیرانیان دا وه . به لام منشوری شه لانتیک که له روزی
 ۱۴ ی توگوستی ۱۹۴۱ دا بلا و کرایه وه ، مافی میللعتانی بمنر خورا و دسته بر
 ده کات . بویه ده بیت شه هون تر چا و زیت که نه وه . داوا له ژ.ک کرا
 خوی هه لوه شیرینه وه و پارتنیکی دیموکراتی و کوردستانی له بریتی دامه زینسن
 که له ژ.ک چیت ره گهل سه رده مه که دا یگونجیت . مه رانامه ی حیزی دیموکرات
 وا دا رپژرا وه که هر سهی جودا بوونه وه له شیرانی تیدا نه بیت ، نه با
 ینکلیز و آمریکا و هیزه یمپریالیزمکان به جدری و مری بگرن و وه زعه که
 گرز و تالوز بیت . به لام شیرانیش تی ده گه یمنیت (شه گره شیریه ینتیا زی نه و تمان
 نامنی ، شه وه خاوه نامنی راسته قینه ی همه یه و شه وان سه ریان پیوه نی یه) .
 وا قناعتیان به کوردیش کردوه ، که شه وه داوا یه کی زور ناسای یه و نیشانه ی
 دستانه یی سوقیت و کرده ، و له ک چون ده یانویست شیران تی بگه یمنسن
 که ینتیا زداننی نهوت به شه وره وی چا کترین نیشانه ی دستانه یی سوقیت و
 شیرانه . کوردیش پیوی خوش بووه پاراشتیکی شه و دستانه یی یه بدانه وه و
 به ینسپاتی بگه یمنیت که چا که ی سوقیتیان له پیش چا وه .

کاک کهریم له ل ۷۱ دا ده نووسیت (گوپینی تالای شیران وه له کوردنی
 تالای کوردستان و دیاری کوردنی تاری حکومت به پیچه وانه ی شیر و روزی
 شیران و پمسن کوردنی سرودی نیشتمانی له گهل کاکلی مه رانامه و وستی
 خودمختاری ریک نه ده که و تن و جیا وازی یه کی زور یان هه بوو) .
 به بر وای نیمه ، شه وانه هیچ دزایه یی یه کیان له گهل سیمای خودمختاری دا

نی به . لهم وولاته پیشکه وتوانه دا ، هر نیوجه یکی ژوتونوسی دار ،
 تالای خوبی ، درونشی خوبی ، سرودی خوبی و پارلمانی خوبی ههیه .
 هویجا کاک کهریسی حیسامی دینه سر ته سلی مه به سنی و
 بوت دهرد مخات ثم ههموو ووره وورهی تا ئیستا کرد ووبه و ثم گرهی گرتویه
 بو کوماری مه هاباد نی به ! به لکه (مشتهی ناو ههمانه که کوشتوو به نی) .
 نیوهنی نمو بوئه ووبه که هیندیک نووسری کورد کابه که یان کهچ کرد ووه !
 ههوتنا دنوو سیت : (گلهی زور له وانه ناکری) (یانی له نووسهرانی
 بیگانه - کورد) ، نهوهی لیره دا جینگای باس و سه رسورمانه ، بوچوون و
 ههلویستی ثم نووسهر و رووناکبیره کوردانه به که خولیا ی " ریازی کورد ایتین و
 ههموو هیژ و توانای مینک و قهله میان بو نهوه ترخان دهکن که بلا وی که نهوه
 گویا کوماری مه هاباد رووس دروستی کرد و رپخاندی (. . . .) .

که ووشه " رووناک بیری کورد " م له ویره گرافه ی کاک کهریسی حیسامی یدا
 دیت ، پهم و ابوو چاووم ریشکه و پیشکه دهکات . چونکه کاک کهریم ماوهیهک
 پیش نووسینی ثم گوناره ی ، سوور بوو له سه نهوهی که کورد رووناکبیری نی به .
 دهلین له کوبوونه ویهکی یدا له گهل چهند نووسهر و رووناکبیریکی کورد ، لهشاری
 " سنوکهلوم " ، چهتری نازی ههله داوه و منشی له میزه که داوه و گووتویه :
 " کورد رووناکبیری نی به ! دهنا کوان بو گونار بو رژنامه کم نانوسن ؟ ! "
 دیاره پیشی وایه ، تا قانه رژنامه یک له سه رتا پای میژووی رژنامه گسری
 کورد یدا هه بیت ، (سهردهمی نوی) که یعی !!!

کاک کهریسی حیسامی بوختان به نووسهرانی کورد دهکات . ههچ یهکیک
 له نووسهره کوردانه ی دهراره ی کوماری مه هاباد نووسیوانه ، نه یانگوتوووه
 " رووس هات ، کوردستانی داگیر کرد ، کوماری مه هابادی ساز کرد و رووخاندی " .

کاک کهریم هم بوختانه له گیرفانی بعتالی خوئی درمده هیئت .
 نهوی خوئی گیل نکات و تمنها پیداهه لدان و کلکه له قوی مبه ست تعییت ،
 تی دهگات ، که (پینشاهتکانی کوماری مههاباد ، زاده ی که شه کورده
 تاسای یهکی بزورتنه وهی نیشتمانی ی کورد بووه) .

کورت و کرمانجی ، درهتوانین سرده مه که به سر چوار قونانی جو دارا
 دابش بکهین :

۱- هانتی ئوردووی سوور و فراههم کردنی نازاری جموجول و خهباتسی
 سیاسی و دروست کردنی کومه لهی ژک .

۲- ماوهی نیوان ساله کانی ۱۹۴۱ - ۱۹۴۵ و هات و چوی و فده مکانی کورد
 بو سووره وی ، تا ریگی دامه زاندنی کوماریکی سهرمخویان بدمن . چونکه
 هاش سهرنگوم بوونی رژیم چهلوی په هله وی ، ئوردووی سوور ، فرمانسره وی
 راسته قینهی نیوجه که بوو . بی زامه ندی ی شه وان ، کورد شه توانایه ی نه بوو
 خوبه خو بانگی سهر به سنی خوئی هه لدات . شه وان لهم قونانگه دا
 به درمیانه وه نه گرتبانایه و ریگه میان دابانایه ، تمنی کوماره ساواکه ی کوردستان
 له بریتی یازده مانگ ، به سی چوار سال ده که یست .

۳- قونانی پاتر جهنگ و بعش کردنی تالانی یه کانی جهنگ له نیوان هه مـزه
 هاره یمانه کان دا . سووره وی شه خاکانه ی لرف لیدا : ۱۰٪ فینلندا .
 وولاته کانی بالتیکی و کو ئیستلاند ، لیتلاند و لیتوان . به سیک له بروسیای
 خوره هلات . خوره هلاتی پولونیا . کاریاتو ئوکرائیا . باکوری بوکو قینسا و
 بیسراییم . شه سووره وی په یماننامه کی هیتلر و ستالین له ۱۹۳۹ دا
 بو سووره وی بیان دیاری کرد بوو ، له په یمانی پوتسدامی ۱۹۴۵ دا بی کم و
 زیار خرایه سهر سووره وی و بوونه پارچه یه که له وولاته .

۴- یی بمری کردنی شوروهوی له ئیمتیازی نهوتی ئیران . نهوتی ناچار
 نامرزی همره شهو چاوزیت کردنهوی هینایه پئیش . پاش شهو ههموو سالانه ی
 جهنگ ، ئیستا زیگی کورد و نامرزی درا ، که کوماری خودموختاری خوینا
 دابه زین . گفتی ههموو کومک و پشتگیری به کیشیان یی دان .

به نسبت کوردوهو ، زهر گت و به لینهکان همر قسه ی رووت بوون . همنده
 کومکیکی سیایی به فیرقه درا بوون .

کانتیکیش ده ولعتی ئیران ناچاری شهو بوو که گفتوگو له سر مهسهله ی ئیمتیازی
 نهوت بکات ، وانی نشان دا که ناماده ی مۆر کردنی په یماننامه ی دامه زاندنی
 شیرکعتیکی نهوتی سوؤقتی - ئیرانی په ، سوؤقت ناچار بوو ومهه قکانسی
 خوی یک یک بکیشینهوه . به کیشانهوی ئوردوی سوور و لی برینسی
 نهو کومکه ماددی و معنهوی به همر دوو کوماری کوردستان و نازربایجان ،
 ئیدی خوه خوه به لادا هاتن . نهوتنا گهواهیکی وکو (تفره شیان) ده لیت
 (ههموو کمره سه ی جهنگ و تویمکانیان لی سفندینهوه) .

من پهم وایه لی برینی پشتگیری به معنهوی به که هوکاری سه رهکی روخاندنی
 همر دوو کوماره که بوو . چونکه قه لای ئومیدی همر دوو له سهر کومک و
 پشتگیری معنهوی سوؤقت هه لچنرابوو .

با خوینتری به پریز بهروردی شهو حال و باره له گه له همره سس شوپرشسی
 نهیلول دابکات . که ده لین ئه مریکا وشا شوپشه که میان روخواند ، خو شه وان نه هاتن
 له شکر بکفه سهر کورد و به زور ئاش به تالی یی بکن . شوپشه که خوسوی
 به هه له دا چوو بوو که باله مانه ی ئومیدی له سهر کومکی ماددی و معنهوی
 ئیران و ئه مریکا هه لستاند بوو . که نه وانیش پشتیان تو کرد ، شوپشه که
 هینتا به شی شهوی هه بوو که یک دوو سالی دیکه یی کومکی دهرکی بهرانبهر

هیرشی له شکرې راگیر کمرې عیراق بوه ستینته ووه ، نه گمر به شهرې چنه گمریتې
وه کوسر دهمې سهرمنای شوړ شه کفش بایه . به لام برینې کومه کسه
معنوه یه که پستی لاوازی سهر کرد ایتې به که ی شکاند و وای داروخاندن
که توانای خوړ راگرتنیان نه مینیت .

لیک چوونیکې هیجگار زور له نیوان هم دوو ترازیدیا هژنو شکنیه کورد را
همیه . د هنا روس نه هات کونک له کورد هه لگرت و بلیت ده بیت کومار مکنان
تیک دهنه وه . به لکه گفت و به لینی خوړ نه برده سهر و پستگیری مه عنوه ی
خوړی له کوماره که برې . د یاره کوماره که له پرووی توانای مادی و که ره سه ی
جهنگیشه وه هیجگار هزار وی توانا بوو . بویه به کسانه وه ی له شکرې
سور ، شیرازه بچرا و کوماره که به لاداهات .

شهرې خه لکینه همانه تلف وینې و مریشکه ره شه ی سیاسه ت نین ؟
نیدی نازانم بو کاک که ریمی حیسامی ناتوانیت تی ی بگات ؟ یاخورد
نایه ویت تی ی بگات ۲۲۲

به پیویستی دوزانم لیره دا پهنجه بو نه و راستنی یمن را بکیشم ، که له همدوو
حاله ته به راورد کراهه که دا ، له همدوو ممرگه ساتی همره سی کوماری مه هاباد و
شوړشې ته یلول دا ، پشکی زوری تاوانه که له شه ستوی کورد خوړ دایه .
نه وه سهر نه جامی گشت پست به ستینگه به بیگانه ! چ له و کانه و
چ له نیستان و چ له راهان سوو دا .

د یاره " فرشته " کانی " نازادی " یمن تاوانیان له و سهر نه نجامه دا
همیه . پاشان له ورامی پهره گرافیکې دیکه ی کاک که ریمی حیسامی دا دیمه
سهر نه و لایمنش .

کاک که ریمی حیسامی دوزوو بو کولاره ی خه یالی به ره هله داهکات و ده لیت :

(دياره شهوانه بيجگه له خهون و خهياي خويان ، بو سپاندني قسه كانيان ، له نووسراوه كانني شو قينيسته كانني فارس و خاينه كانني چيني كر يكار كه له حيزي توده جيا بونه وه و له ههندي نووسهري وولاتاني ئيمپرياليستي ، شهوانه ي ده ستيان له رووخاني كو ماري كوردستان و له سيداره داني پيشه وارا هه بووه كه لك و مرده گرن . بو شهوه قسه كانيان باري زانستي به خووه بگرن جار و بار و لك به لگه په نجه بو سه نه د و به لگه ي " لانه ي جاسوسي " باليز خانه ي شهريكان له تاران راده كيشن) .

كاك كه رهي حيساسي لهم په ره گرافه دا ، ريك و ره وان مه به ستي له كشيولكه كي منه . له بهر شهوه نا كه راستي پيكا بيت و من له نووسينه كي خو م به د گومان بم ، به لگه به وه هويه كه به هيا په نجه بو ههندي له سه رچاوه كانني نووسينه كه م راد مكيشيت و راستي به كان وا لنگه و قووج ده كاته وه كه خو ينه ر وا تي بگات گو اوه من زو شه يدا ي نووسيني شو قينيسته كانني فارس و نووسه راني وولاتانسي ئيمپرياليزم و هيجگار له نووسينه كانيان رازيم .

جاري با بزاني " شو قينيسته كانني فارس و ههندي نووسهري وولاتانسي ئيمپرياليستي " كين كه له سه ر كو ماري كوردستانيان نووسيه ۲۲۲ كاك كه رهي حيساسي له ل ۵۲ ي كشي (كو ماري ديموكراتي كوردستان يان خودمختاري ۲) دا ده نووسيت :

(رووداو و به سه رهاته كانني كوردستان هه ره لايه ن بيگانه و نه ياراني كورد نووسراونه وه . دووكس له سه ر جو لانه وه ي ساله كانني ۱۹۴۱-۱۹۴۶ ي كوردستاني ئيران نووسيو يانه . به كيان حه سه ن شه رفه ع سه رو كي پيشه ووي ستادي شه رته شي ئيران و شه وي ديكس ويليام ئيگلتن ي شهريكاييه) . شه وجا با خو ينه ري به ريز به فرمويت سه رنجيكي كشيولكه كي من (شو قيه ت و

بزوئنه‌وه‌ی نیشتمانی‌ی کورد (بدات و بزانیٔ یک تاقه ووشهم له و
 دو نووسه‌روه و مرگرتوه و له هیچ سه‌رجاوه‌یه‌ک دا نیویانم هاوردوه ۴۴
 تکایه سه‌یریکی کئیبه‌که‌ی کاک کهریسی حیسامی یش بکن (کؤماری دیموکراتی
 کوردستان یان خودمختاری ؟) له سه‌رله‌به‌ری ۶۸ لاپه‌ره‌که‌یدا ، پینج جار
 په‌نا ده‌بانته به‌ر نووسینه‌کانی (سه‌سن ئه‌رفه‌ج) و چوار جارانیس گه‌راوه‌توه
 سه‌ر (ئیگلتون) و ده‌قارده‌ق لی‌ی و مرگرتوون و نه‌قلی کردوه . به‌یٔ ئه‌وه‌ی
 هیچ رمخنه‌و گومان و گازنده‌یه‌کی لی‌یان هه‌بیٔ !!!

ئا به‌م به‌لگه‌ بووده‌له و سه‌سه‌له و زه‌رده‌لانه کاک کهریسی حیسامی
 هه‌ول ده‌دات نووسینی کسانێ دیکه به‌که‌م نیشان بدات و پاستی به‌کان خوارکاته‌وه!
 له سه‌ریاکی ئه‌وشی کردنه‌وه‌یه‌ی له سه‌ر رووداوه‌کانی کؤماری کوردستانم نووسیوه‌و
 تیکرا به‌و کۆیلانه‌شه‌وه که ده‌قارده‌ق له کاک (فازل مه‌لا محمود) هوه نه‌قلم
 کردوون ۶۶ لاپه‌ره‌ی گرتوه‌وه . ئه‌وه‌ی شؤنیستی فارسی یی بگوتریٔت ،
 سه‌وودم له تاقه سه‌رجاوه‌یه‌ک و مرگرتوه . ئه‌ویش کئیبه‌که‌ی شای گؤر کراوه ،
 (پاسخ به‌ تاریخ) . ئیشاره‌تم به‌وه کردوه که نووسیوه (جؤرچ آلن ی
 بالویزی ئه‌مریکا ، شانکرا ورون یی گوتووم : ئیبه‌ پشتنیوانی‌ی له ئی‌ئیران
 ده‌که‌ین ، به‌لام ئاماده‌ نین له سه‌ر ئی‌ئیرانیک ، له‌گه‌ل شه‌وره‌ی یه‌دا
 به‌ شه‌ر بیه‌ین) .

له شؤنیکی دیکه‌ش دا ، هه‌مان سه‌رجاوه و سه‌رجاوه‌یه‌کی ئاله‌مانی نووسیویانه
 (ستالین له سه‌ردانه‌که‌ی تارانیدا ، گه‌تی ژماره‌یه‌ک زدیٔوشی ت ۳۴ و چه‌ند
 فزۆکه‌یه‌کی جه‌نگی به‌نا دا) ، که‌من له‌وانم خواستوه‌وه و تؤمارم کردوون .
 وه‌ک خؤنه‌ر ده‌بیه‌تیٔ ، ئه‌م دوو کۆیله‌یه‌ هیچ پیه‌وه‌ندی‌یه‌کی راسته‌وخویان
 به‌ کؤماری کوردستانه‌وه‌نی‌یه . به‌لگه‌ من ته‌نها بؤ نیکردنه‌وه‌ی سه‌رجه‌می

باره سیاسی یه‌کە ئێران سوودم لێ وەرگرتوون . کاک کەریمیش هه‌قیستی
 له‌وجۆره نووسینه‌نامه دردن‌گه‌ بێت و باره‌ی لێ هه‌لسیٔت . نه‌وه‌ی له‌ تاریکایی دا
 چاره‌ی هه‌له‌په‌نا بێت ، به‌ رووناکایی به‌ شه‌واره ده‌که‌وت !
 که سێک نووسینه‌که‌ی منی نه‌خویند بێته‌وه ، له‌به‌ر روونایی بوخانه‌ شاخ‌داره‌کانی
 کاک کهره‌می حیسامی پدا واتێ ده‌گات که ته‌نها کاری من شه‌وه‌بووه ، نووسینی
 شه‌وه‌ئێسته‌کانی فارس راگوێزم و هه‌رچیم لێ خواستوون تک تک شه‌ه‌ری
 ره‌گه‌ز نه‌رستی مان لێ ده‌تکیت .

(خائینه‌کانی چینی کرێکار که له‌ حیزی توده جیا بوونه‌وه) کامانه ۲۲۲

له‌ی حیزی توده کامه‌یه ۲۲۲

شه‌وانی له‌ حیزی توده جودا بوونه‌وه ، گه‌ر سه‌ده‌سالی دیکش له‌ سه‌ر
 حیزی توده بنووسن و کێسی دونه‌یاان له‌ سه‌ر پرکه‌نه‌وه ، هه‌یشتا ناگاته
 خیانته‌ی شه‌وانی به‌ دووشوولک شیری به‌ری دایکی خۆیان هه‌ینایه‌وه‌وه
 شه‌عترافاتیکی وایان کرد که له‌ میزوری سه‌هاسی گه‌نده‌ترین حیزی دونه‌ها دا
 نه‌دیو و پوونه‌داون . سه‌اسه‌ت و خه‌بات و تیکۆشانیان وا ره‌زیل کرد که سه‌رو
 قه‌زی لێ بێته‌وه .

له‌وش خیانته‌تر شه‌وه‌یه ، که هه‌ورپه‌کانیان ، له‌ بریتی شه‌وه جوامیرانه‌وه
 جه‌ سه‌ورانه‌ بلین ، بابه‌ شه‌رمی ناوێت ، شه‌م سه‌ر کردایته‌یه‌ی شه‌مه
 بووده‌له‌ و ترسه‌توک و لێ نه‌هاتوووون و به‌رگه‌یان نه‌گرت و خراب پرخان .
 کهچی له‌ سه‌ریان ده‌کرده‌وه و بینه و په‌رۆی مندا لانه‌ی وایان دا ده‌ هه‌ینا
 له‌ ده‌لاقی عه‌یه‌ی شه‌عترافاتی هه‌ورپه‌یانیان گه‌ره‌تر . گوایه‌ شه‌مانه
 بویه شه‌عترافیان کرد ، چونکه‌ رژیمی چه‌مه‌ری ئیسلامی ، شه‌رینه‌یه‌کی تابه‌ته‌ی
 له‌ ئیسرائیله‌وه‌ هه‌یناوه‌ و که لێ یان داون ئیدی یێ ئیاده هه‌رچی یان زانیوه

گوتوویانه !!!

یانی شهگر بهم دروڼه باومر بکین ، ده بیت هرچی نهوسر کرد ایه تسیسه
قارمانه ی توده گوتوویه ، هر له خیانت و بهکری گراوی و جاسووسی یانه وه
تا بچوگرین تبعترافیان ، راست و بی غل و غش بن .

هاورپی یان بیریان له وه نه در کرده که له سر دمی شای گور کراو دا ، پیوهندی
شیران له گهل ئیسرائیل دا زور له ئیستا نوند تر بوو . کمچی نهوسرینقه
ئیسرائیلی به هیچ کاری نه کرده سر قارمانان و خه بانگیزانی وه کو
سر هتنگ سیامک و خه سرهوی روزه و خه سرهوی گولی سورخی و صدان
قارمانی دیکه ، که له ئاستی نه و هموو ئمشکنجه و زور بوهینانه ی روزگه ی
ساواک دا دلی کیویان خوویه ی دانه وینه وه ی پهدا نهات و چاوی
قارمانانه یان نه تر یانه .

(سیامک) ی قارمان که زور ئمشکنجه ی دهن و بی له سر شهوه داره گرن
که ده بیت دان بهوه دا بنیت که جاسووسه ، ناماده بوزنی خوی بهیه ک
هرج نیشان دهات . شویش نهویه بیینه دارا گاه و په یامنیتری روزنامه و
رادپو و نهله فزیونی جیهان داوت کن ، چونکه دهیه بیت له بهر چاوی نهوان
دان بهوه دا بنیت که جاسووسه !

ساواک زور به شادی بهوه رازی دهن . چی لعه باشتر ده بیت که نه فسر یکی
توده یی له پیش چاوی په یامنیتری دونهیا دا دان بهوه دا بنیت که جاسووسه !
دهیه نه دارا گا . گنت په یامنیتری دونهیا له وی گورونه توه . سره هتنگ سیامک
راست ده بیت به ده لیت : (من نه زور ده مه بیت راستی بلیم . نهوه ی روزی دا
بی پرده ئاشکرای کم . بهلی من خیانتم کرد . هاوکاریم له گهل بیگانان
کرد . من نه زور بهوسر ئمنجامه گیش تووم که باومر بهینم ئیه خیانه نمان

له ئيران و ميللتي ئيران كرووه . ئيمه نهيني نهرته شي ئيرانمان
به ده ستي بيگانان سپاردوو . تنها سزاي مرگ تولي شو خيانه تانمان
ده سستينيت .

من سالانيكي زور زاندارم بووم . ياني پاسبهواني ميللتي ئيران به ئيمه
سپيردرا بوو . كه چي دهبايه ، هموو روزك راپورتي خومان دهرباره ياري
نيوخوي زاندارم ، به ده ستي نهمراني نهمريكي بسپيرين . تايا خيانه ت
لعه زتر دهبيت چ بيت ؟ شو نهمره بيگانانه كاربان به زاندارمسي
ئيران چي به و بو دهبيت له هموو سفر وبهر يكي تاگادار بن ؟ من به داخه وه
شو خيانه تانم كرووه و نهيني وولاته كم به دوشماني ميللته كم داوه . تنها
سزايك كه به خووي رهوا دهبينم مرگه . (۱)

(خمسره وي گولي سورخي) كه سزاي مرگي به سر داوه دن ، زوريشي
له گل خريك دمن كه تنها چوار ووشه بو شا بنووسيت و داواي شهوه
بكات كه سزاي مرگه كي له سر لاهدات و لي خوش بيت . به هيچ
شيوميك رازي ناييت له پيناوي زباني يدا له ديكتاتور يكي مل هـ
بپارينه وه هاناي بو بيت . پيشر گولله باران كردني زوري . تاكي دهكن تا قانه
جگر گوشه كي ، (دامون) ي كوري بينيت . به لام رازي ناييت . ده ليت
نبا سوزي باركتي دام تعينيت و ناچاري پارانه وه نووسيم بكات . بو وه
يي روا ديداري (دامون) ، گياني قارمانني ده سپيريت . (۲)

-
- (۱) پروانه : مریم فیروز : " چهارمهای درخشان " ، ص ۱۴۰ ،
" به داخه وه نوکتيه نايابه ، سالي چاپ و دهزکا وشوئي چايي لهسرنه به " .
(۲) سازمان جوانان و دانشجويان دمکرات ايران (آرمان) : " حماسه
خمسروگسرخي " ، ضميمه (شماره ۲) ، سال وشوئي چايي لهسرنه به .

پاشن شهه کاری ئیمه شهه نی به لیستهمه کی رمن بو شهوانه بکهینه وه که روزیک له روزان توده می بوون و له بهر هه رهه بک وازیان هینا بیت ، شیدی ئیمه نووسینه کانیمان یاساغ بکهین و فری یان دینه سه ره نو یلکه وه . مروقی خوینده وار دمنو ئینه وه و چاک و خراب پیک ده گریت و زانیاری راست و گونجاویان لی هه لده گو زیت .

به ره که ت دات ، توده و حیزبه کو مونیسته کانی دیکه ی نیو چه که ، به هو ی هه لویشی هه له پرستانه و ئی ژور تونیستانه و کلکیستانه یانه وه ، بوونه ت داری وار و میلا و هه ره روزه چل و لق و په لکی چهماوه دمر ده کن و هینده زر بوون و هینده من شعروالی چلکی یه کدی به دار د ده کن ، مرو نازانیت به کامه یان باره پر بکات و کامیان به ره سه ن بزانیته . هه ره نه فره و له و خه ره که شکاوانه داره به زیت و پرستیگیش هو کاری به جیت بو پرست ده کات . دپاره زر یان که به ستوونه شه و پر وایه ی شه و عاره بانه شه و شرانه قه ت و قه ت ناگنه هه واری مه به ست . شهوانه ی کاک که ریعی حیسامی خو به خو مورکی " خائینه کانی چینی کریکار" یان لی د دات ، چونکه " له حیزی توده جیا بوونه وه " ، نووسهران و تیکو شهرانی ریزی پیشی پیشه وه ی توده بوون . من سوودم له نووسینی روانیان و مرگرتووه . (انور خامه ای) یه کیک بووه له قوتایی یه کانی به هه شتی (د وکتور تقی ارانی) دامه زینه ری راسته قینه ی توده . (خامه ای) خو نی یه کیک بووه له دامه زینه ران و یه کیک بووه له گری ۵۳ نه فره ی و پاشانیش یه کیک له نووسره هه ره بهر چا و مکانی روزنامه ی (رهبر) ی ئورگانی توده بووه . (تهرمشیان) یه کیک له شه سه ره توده می به قارمانه کانی راپه رینه که ی خو راسان بووه .

شهوانه بیره وه ری یه کانی خو یان نوو سیوه . بیره وه ری هیجگار په سوود و زانستانه

لهگهل گشت يادگار يکي خوځيان دا ، وهکو گه واهيکي به چاوديده ، بارو دوځه سياسي يهکي شه و سر د ممت بوشی ده کمنه وه و به به لگهي زانستانه گوته کانين مونتوريه ده کن . شه وانه بيره وهري سياسي گهلک به نرخ و پسر بايمخيان بو نومار کردو وين . له بيره وهري يه کانين دا ، خوځيان لوی نه کردو وينه کوره نازاکه ي فليسي کاربوی ، هه مې بينه يه کيان ديتبیت لنکيان يې به مرز کرد بېته وه و هه نيز يه يه کيان ديتبیت تيان سره واند بېت و ده ستيان يې هه لبر بېت ! نه هاتوون به باسي نالوش بازی و هه و مس بازی و داوین پيسی خوځيان ، سهری ومچه ي رواي خوځيان قال بکن و کانين به هه در يدن .

ثيه صد جار به نا و اتمان د مخواست بيره وهري يه کاني کاک کريمي حيسامي ينر له و راده و پلاندرا بايه و زير له وهی سيکسي به ، سياسي بايه .

د بېت ومچه ي نو ي کورد چ سوود يک تا له م به سره هاته و هر گريت :

(من فره له مناله کانم نارازيم . خوځيرين . شه وهی بچو کيان حيز سووه . شه و زنتيوم هيناوه . گهلک پاک و خاوينه . کابانه نان و چيشتي به تام و چيز ساز ده کا . به لام جحيله . منير بير بووم پيم راناکوي . له بهر پاک و خاوينی و رحمتي خوم ده ستم يې لوی هه لئاگيري . نوم يې له هه موو کس شه مين تره . له گهل خوم د مته مه وه . هاتو و چوي مالي بکه . نيواني له گهل خوشر که . سند اله کان و همال ناکه ونه وه . فانس کچيشم تازه ده گانتي . بو شه و نه زانتي و شک نه کا له گهل شه وينر قسان بکه و ده ستي بو بمره ، تا و ابزانن حه ز له فانس ده کهي . من ليياسي جوانت بو د کرم . دراوت ده دهمي جار و بار د ياري بو بکره . شه وينر د محاورته وه و چاوي له ولا نايي و منير زيانه کم لوی تیک ناچي . خيرت ده گانتي .) *

(*) کريمي حسامي : " له بيره وهري يه کانم " ، بهرگي يه کم ، نويستالا ، نادراري ۱۹۸۶ ، ل ۵۳ .

نهنها رمنخنيك لهم چيروكه بگيريت شهويه كه كاكى نووسه له بيري چوه
 شهوشى بخانه سه كه شهوپيره داماره گوتويه فرموو زه ميكنين سواري
 خوم بييه ! صد هزار جار حاشا ، شهگر شهو ئاكار وشهرفى كورده واري و
 خانه وادهى كورد بيت . پيره ميرد يكي ريش چهرمووى كساسى كورد ، له بهر
 نيره فحلتيك بپارپته وه تا سواري مال و مندالي خوئي بكات . صد حهيف !!
 شهه نهنها مشتتيك له بيره وه ري به كاكى كاك كهرمه . نوونهى خهرواريكه . شهه
 نووسيني كه سيكه كه داواى پهروهردهى راست وشايشته مان لي دهكات . (۱)
 " بهلام كام پهروهرده و بوكام مهيه ست ؟ ! شهوتاه گه لك جي بيره وه ري به كاكيدا
 ياسى سوارچاكي خويمان بو ده گيرپته وه ، چون له وماله كورده به شهرفه
 ميوان دوشته نهى خزه تيان كرده وه و نان ونه كياني خوارده وه (ههرامه كه ي
 له داواى زنه كانيان كرده وه به پهتك) . (۲)
 داواى به خنين له خوئنه ري به ريز ده كم . گه له كم شهرفه به خوديت كه شهو
 وونه ناشايشته نام بو خوئنه ر نه قل كرده وه . كاك كهرم و پيوستى روونكرده وه
 ناچار يان نه كرده ام ، ههركيز ناماده نه بووم چيلكه له و دهنبايانه بزهم .
 با بگه ريه وه سه راسته مهيه سته كه ي خويمان .

(لينين) دهليت : (دهربارهى هيج مهسه له يه كي گرتك ، بي كه ميك كار و

(۱) كهرمى حيسامى : " پهروهرده . . . بهلق ، بهلام كام پهروهرده و بوكام

مهيه ست ، گوڤارى " ههلوئست " ، زماره ۲ ، كانوونى ۲ ، شوبات و ئادارى

۱۹۸۷ ، ل ۱۰۲ - ۱۱۳ .

(۲) شهو رسته مهيه له و گوتارهى شهروهى كاك كهرمى حيسامى خواستوه كه دهليت :

(مرؤق موسلمان و بهدين ، شهگر تاغشى كرده له شهرفى خوا نه چوه دهر ، شهوا

له دنياى ديكره دا دهچينه به ههمنت و به قهولى " عهولاي فانتى سوئسنى " ههرامه

له داواى خوڤيان دهكاته پهتك " . پروانه ل ۱۰۷ ي ههمان گوتار .

لیکولینه‌وهی نازارانہ ، بدمرختنی راستی‌ه‌کان له توانادانی‌یه . شه‌وهی له‌وکاره بسله‌میت‌وه ، خوئی له روزینه‌وهی راستی‌ه‌کان یی بعض دهکات) . شه‌وهی کاک کفریم به‌خه‌ون و خه‌یالی بادده‌اتوه ، لیکولینه‌وه‌یه . لیکولینه‌ومش بسی سرچاوه و به‌لگه‌نامه جوربجوره‌کان ، له‌توانادانی‌یه . مروقی زانستکار و ژنیر شه‌ویه که له سر بنچینه‌ی باک ره‌ومندی زانیاری‌ه‌کانی خوئی و له‌بر روشنایی سرچاوه جوربجوره‌کان دا ، راستی‌ه‌کان بدوژینه‌وه و هه‌لیانه‌ینجینیست . شه‌وسا له‌کوی همسویان ، به‌یی بوجوون و تیروانینی زانستانه‌ی خوئی سره‌ئنجاشک پوخته‌کات و شه‌سلی مبه‌ست به‌ده‌سته‌وه بدات . سا بویه ئیمه سوود له‌و بیره‌ومری‌یه تومارکراوانه وهرده‌گرین و له‌گه‌ل سرچاوه هه‌مه‌جه‌شه‌ه‌کانی دیکه به‌اروردیان ده‌کین و پیکیان ده‌گرین و راستی‌ه‌کانیان لی پوخته‌ده‌کین . هیچ ده‌مخلیکمان به‌سره‌وه‌وه‌نی‌یه ، ئاخو شه‌وان له‌ری‌ی توده‌لایان داوه ، یاخود توده‌له‌ری‌ی لایداوه ؟

هه‌ر یونموونه نالییم باخوینهری به‌ریز ، گوت‌ه‌کانی (انور خامه‌یی) له‌گه‌ل شه‌و نووسینانه‌ی شه‌وه‌سته‌یه به‌ارورد بکات که له‌دوا کونگره‌ی توده‌دا وازیان هیناو ئیستا که روزنامه‌یک به‌نیوی (پژواک) وه‌بلآوده‌ه‌گه‌وه و جار جار ه‌جلی چلکی توده‌به‌داردا ده‌کن و سیاستی سه‌رده‌می پیره‌وتنی خه‌نتی ئیمامیان له‌قاو ده‌من ، (*) چونکه‌ره‌نگه‌کاک کفریم هه‌لبجیت و بلیت‌ه‌وانه‌ش " خانیانسی

(*) هه‌ر یونموونه به‌روانه شه‌م نامیلکانه که شه‌وه‌سته‌یه بلآویان کردوته‌وه :

- ۱- بابک امیر خسروی : " سرنوشت تاریخی حیزب‌توده‌ی ایران " ، فوریه ۱۹۸۷ .
- ۲- اسناد کفرانس تدارکاتی سرتاسری جنبش‌توده‌ی‌های مبارز انفصالی ، خرداد ۱۳۴۴
- ۳- نامه‌سرگشاده به‌کمیته مرکزی حزب‌توده ایران ، دسامبر ۱۹۸۵ .
- ۴- بررسی و ریشه‌یابی اشتباهات حزب‌توده ایران در چهار سال اول انقلاب ، مه ۱۹۸۶ .
- ۵- بولتن بحث‌های داخلی ، کارپایه‌اولیه ، ژانویه ۱۹۸۷ .

چینی کریکار " ن چونکه له توده جودا بوونه توه .

با پروانته نووسینه کانی " رزا راد مه نیش " ، له ژماره ۴ ی گوډاری " دنیا " ی
سالی ۱۳۴۴ دا که کاک کهرمی حیسامی خوشی بو کوماری دیموکراسی
کوردستان سوودی لی و مرگرتوه . بزاسن زوری بوچوونه کانی له گه ل شهوانه ی
دوکتور خامه ای دا چوون یک نین ؟

تنها وک نمونه یک شم کوله یه له کوماری دیموکراسه کی کاک کهرمه وه راده گوینم
که له " رزا راد مه نیش " ی و مرگرتوه و ده تی یه کی که له و شا چه کانه یه که من
له (خامه ای) م و مرگرتوه :

(له راستی یدا شه گره حیضی توده ی تیران وک به هیترتین حیضی سواسی
وولات ، به قول و قهراری قوام السه لته نه فریوی نه خواردا ، ده تیوانی بو
پیشگیری له په لاماردانی نازربایجان و کوردستان کاریک بکا . پاش ۲۰ سال
ریهرانی حیضی توده به پاریز یی له هه له و فریوخواردنی خودنی و ده نویی :
" به هه له چوون له قبلاندنی قوام و پرواکردن به وعده و به لینه کانی ، له دریایی
نوریشگیرانه ی هیزه کانی میلی و دیموکراسی کهم کرده وه . شم کاره ده رفته ی بو قوام
پیک هینا که له پشت پرده ی تبلیفات و عوام فریوی خوی له گه ل شیمپریاله زم
به تایبته شیمپریالیزیس شه مریکا و له گه ل کوره کونه پرستمان ریک بکه وی و له پرده دا
هه ل و مهرج بو شکانی هیزه کانی میلی و دیموکراسی ناماده بکا ") . (ل ۹۱)
لا هه ده تی شه راستی یه به که منیش له ل . د . د . ی کتیه کی خوامدا
په نجه م بو راکینه او . به لام چاکی و راستی نعمانه ی کاک کهرم له وه دایه
که شه له (رزا راد مه نیش) ی توده ی و مرگرتوه . خرای و قه لئ شهوانه ی
من له وه دایه که له (انور خامه ای) " خائینی چینی کریکاران " م و مرگرتوه !!!
یک خرای ساردا راهی دیکه له وه ی مندا هه به . تنها خوینهری زیت و ژیر

دهتوانیت ههستی ی بکات . نهویش نهوهیه که من نووسیموه . قهوام تهنها تودهی ده سخهرۆ نکرده ، بهلکه شوورهوییشی له خشته برد وتوانسی به چیلکهیک فاقهکی پووچ بتهقینتهوه .

پیم وایه نهمه بهکم هوی شهو لالوتی یهی کاک کهریم بیت له و پهرهگرافی من . دواپی وهنهبیت ئیدی نووسینی نووسهرانی وولانانی ئیبرالیئیم سهرله بهریمان بووسوتاندن و سهرمنۆلک چاک بن و هینی نووسهرانی وولانانی به تهوژی جیهانی سووسالیست حروفی قهرتان بن و بو دهرمانی چاو درۆیان تیدا دهست نهکتهویت . نووسینی پرمیاگندهمی ههرزان و درۆ و دهله سه بهکیک له خه سلته ههره زهقهکانی نووسینی زۆر نووسهری کومونیسیت و نووسینی رهسعی شهو وولانانمن .

(جیلاس) له ل ۱۸۷ ی کتیبه ههره نیودارهکی دا ، (چینیکی نوی) ، دهلیت : (میژوو ، به تایمته هی شهو سهردهمانه ی پیومندی به کومونیستهوه هه بیت ، له راستی یدا وجودی نی به . خوگیل کردن و هه لگهرا نهوهی راستی بهکان نکه ههر ریگی یی دراوه ، بهلکه خه سلتهکی گشتی و سهراپی به) . (۱) شهوما نهکهری رووسی به نیوانت (ئولیانوف) رمخه له نووسینه میژوو یه رهسعی بهکانی شوورهوی دهگرت ، بهوهی که زۆر راستی میژوو ی دشارنهوهو ههله دهگینهوه ، بویه دهلیت : (من دههویت بزاتم پهترۆسی گهره کی سوو . رووداوهکانی ۱۹۲۹ چ بوون "مههستی بهزۆر راگوزان و به کومهل کردنهسی ههزاراکی شوورهوی به که له زهمانی ستالین دا ههزاران قهرانی خواست " . دههویت بزاتم به راستی ۱۹۲۷ چ رووی دا "مههستی دا داکا سادتهکانسی ستالین و ههلو سینی ههزاران ههناپی یاری کومونیسته") . (۲)

(۲۰۱) نهبا کاک کهریم (جیلاس) و (ئولیانوف) نهناسیت و بهگویی دههر و ←

كاك كهریم له وه ده چیت ژیر زمانی خورابیت بویه همر قسه همد مریت و به هفق وناهق رمنه دهگریټ . ده لیت : " بویه قسه کانیان باری زانستی به خووه بگرن ، جار وبار ویک بهلگه پنجه بو سفند و بهلگه " لانهی جاسوسی " بالیوزخانهی شمیرکاش له تاران راد مکتبشن " .

بریا و صد خوزیا بارته قای سفند و بهلگه لانه جاسوسی یه کانی دیکشن وه کو شهوی شمیرکا ده که و تنه بمرده ست و شانگرا ده بون . جا بزانه چن له بهر دلی کاک کهریم شه و کانه سوو دیکي زورنشان له وانه و مرده گرت ! من دلنیام هدرکه سیکي دیکه شه قسه بی سمر و بهرانهی کاک کهریمی کرد با همر خووی لی ی ده کرده هرا : " چاوت لی یه بگری گراوی شمیرکایه ، بویه له بهری گرانه سوو له بهلگه کانی لانهی جاسوسی شمیرکا و مرگین ! "

بی ی ناویت له سمر نستی واپوچ برپم و خووی پیوه خمریک بگم . گرننگ شهویه خونمیری بهریز ، بهرانشکای له بهر مبه سستی یه کانی کاک کهریم ده گات . نیستا با بزانی چ چهکه گولیکي دیکه بو داوین بهر م شاهه وه ؟

(ده ستهی دووهم " کوردایه تیان " تیخ تره . شهوان لایان وایه کوماری کوردستان)

← بهر ده که ی را بگریټیت : " ناگانان لی یه ؟ همد بیان پهنای برد و شهوه سمر نووسه رانی وولانانی شمیریا لیزم و دیزستانی چینی کریکار ! " . بویه دلنیای ده که م که هیجیان بو شمیرکا و وولانانی کاپیتالست هه لنه هانوبن . یکه میان جیگره که ی (تیتو) یه و له یوگوسلافیای کومونیستی یه وه شه و کتیبهی نووسیوه و باجه که ی تیکرا ۱۷ سال بهندی و ده ست به سهری بوو . دووهه میشیان شه دانی شه و لیژنه یه یه که گورباچوف بو چار سهر سازی باری شیوا و پشیوی وولانته که ی رایه زانده وه . شه و گوتاره شی له یه کیک له ژماره کانی مانگی فیبریوه ری ۱۹۸۷ را ، له گو قاری (کومونیست) ی شوروه وی یه نووسیوه و نازایانه پنجه ده مخانه سهر زامه کان .

بروانه : Salzburger Nachrichten, Nr.73, 28.3.1987 .

له مه‌هاباد . کورد خۆی دای‌مه‌زاند . به‌لام په‌کیتی سوڤیتی لێ رووخاندن .
 به‌لگه‌شيان شه‌وه‌یه که د‌وای شه‌ری جیهانی ، روس له‌شکری خۆی له‌ ئێران برد‌ۆشه
 د‌هر و کوماری کوردستانی بۆ پشتیوانی به‌ جێ هه‌شتوه . به‌ گۆیه‌ی بۆ چ‌وونسی
 نه‌وان ، د‌ه‌ب‌وایه سوڤیت په‌یمان و بریاره نیو نه‌وه‌یه‌یه‌کانی له‌ ژێر بۆ نابایه‌وه
 بۆ پاراستنی کوماری مه‌هاباد د‌زی له‌ شکری ئێران شه‌ری بک‌ردایه .

د‌یاره هه‌یج کوردیک د‌زی شه‌وه نه‌ د‌ه‌بوو ، له‌وه باشتر ئیتر چ‌یت گ‌ه‌ره که ؟

له‌ شکری روس شه‌رت بۆ بکا و حکومه‌ت بۆ به‌یاریزی . خه‌راب نه‌ بوو . ()

ئه‌م د‌مه‌ته‌قی‌یه‌ی کاک که‌ریسی حیسانی ، د‌مه‌ته‌قی‌ی چایخانه و سه‌رمی‌زی
 خواردنه‌وه‌یه . ئی‌مه‌ پازده بیست سالی‌ک له‌مه‌وه‌یه به‌ د‌ه‌م د‌ومینه و تاو‌له‌وه
 ئه‌م جۆره د‌مه‌ته‌قی‌یانه‌مان د‌م‌کرد . به‌لام چ‌ بکه‌ین ؟ ئیدی کابراتی ناگات و
 د‌ه‌ب‌یت ب‌سۆی و ورد بکه‌ینه‌وه . بۆ زورن کردنه‌وه‌ی زینتر ، ناچارین هه‌نده
 پرس‌یاریکی له‌به‌ر د‌ه‌م دا قوت که‌ینه‌وه ، که‌ رنگه بۆ شه‌و زور گ‌ران بین و توانای
 به‌ سه‌ری‌یاندانه‌ شکیت :

۱- کوماری د‌یموکراتی ئازربایجان و کوردستان به‌ ناگادری سوڤیت د‌ه‌مه‌زرایان

ئاگایان لێ نه‌بوو ؟

۲- که‌ ئاگایان لێ بوو ، ب‌پ‌ی رازی بوون یا ب‌پ‌ی رازی نه‌بوون ؟؟

۳- که‌ ب‌پ‌ی رازی بوون ، نه‌یاندانه‌زانی په‌یمان و بریاره نیو نه‌ته‌وه‌یه‌ی یه‌کان ریگی

شه‌وه ناد‌ه‌ن ۲۲۲

۴- که‌ په‌یمان و بریاره نیو نه‌ته‌وه‌یه‌ی یه‌کان ریگیان نه‌د‌ه‌را ، و‌کو شه‌وه‌مه‌و سالانه‌ی
 جه‌نگ نه‌یان‌ه‌ب‌یشت هه‌ر دوو میله‌ته‌که‌ شه‌وه‌نگاوه‌هه‌لنن ، بۆ له‌ کونایسی و
 گیانه‌للایه‌دا ، وا به‌ په‌له‌به‌ل شه‌وه‌نگاوه‌یان ب‌پ‌ی هه‌لنن و هه‌زار گ‌فت و به‌لینی

سه‌وز و سه‌وریشیان ب‌پ‌ی دان ۲۲۲۲

۵- وهكو كورد چاوهروانى شهوه نه بووه له شكري سوور شهري بوبكات و پهيان و
برپاره نيونه وهسي پهكانيش زيگي وها وپهنيهكيان نه ده دا ، تايا زيگي ديکه
قاني بوو بوو ؟ تايا بو نمونه نه ده متوانرا له بريتي شهوي په لپ له نوت بگرن
ههريه بي مه نشووي نه لانتیک، هيزه شمير ياليسنه کان ناچاري شهوه بگري
گفت و به لپنه کاني خوبان بهر نه سر و مافي ميللته زور لئ کراوه کان له وولاتيکسي
وهكو تيران را ده سته بهر بگن ۴۴۴۴۴

۶- تايا نه ده متوانرا شهوه بگريته مهر جيکي کشانه وي تورد ووي سوور ، وهکو
له نه سا را ، دامه زاندي ده ولعتيکي بي لايه ن کرايه مهر جي کشانه وي
تورد ووي سوور ۴۴۴۴۴۴

۷- هي بو له گه لک سووچي ديکي شم جيبانه را ، پهيان و برپاره
نيونه وهسي په کان تير بي خران و زور خاک و ميللتي ديکه له بونه شهوه حوونه را
حول دران ۴۴۴۴۴۴۴

۸- تايا به بي چ پهيان و برپاريکي نيونه وهسي يانه زرين شه کاني تورد ووي
سوور ههنگاريا و جيکو سلوفاکيايان زه ره وه بهر کرد ؟ بهي کام برپارو
پهياني نيونه وهسي له شکري روس وا دلگه رمانه شه پ بو (ياخود دزي)
ميللتي شه فغان ده کات ۴۴۴۴۴۴۴۴

شهونه کاک کهريمي حيسامي ده نووسيت : (شهوه نيه سوويت له سر ويست و
داخوازي حکومتی ره سي شه فغانستان له شکري نار دونه شم وولانه و ده ويست
شم وولانه له چنگ خوین مزه به کريگير اوه کاني شمريکا و پاکستان و تيران و
سعودي بپاريزي ، ده لين شه فغانستانی داگير کرد ووه !) .

میزووي کورد ده بيت خوي له جوړه نووسينه کرمي يانه بدوزيت . شهوپهري
شه ره زاريه ، کورديک ، سهره راي باري داگير کردني خاکی خوي و قوت دانسي

گشت مافیکي نتمه و می یانهی که چی هینستا واد لگهرمانه دیفاع له داگیرکردنی
خاکی میللمانی دیکه بکات و دزی ویستهی نازادینخوازانه یان بوه ستینهوه !
نمری شو حکومته ره سعی یهی نهمفغانستان کامه یه ؟ بهی ی کام گهل پرسسی به
پوستالیان له سر کپرکراگی شو میللمته زولای کراوه چه سپ کردوه ؟

هی شه نی به ژمندرمه ی چه که خونایوی تورک له سر داوای حکومتی
ره سعی عیراق کوردستان کاول دهکن و خونیی میللمته رمش و روتته که ی
به ناهقی دهرپژن ۲۲۲ نوانیتر له شکر دهنیزه کوردستان نا عیراق و تورکیا
له جنگی کرده یاخی بووه جوراخوازه به کریگراوه کانی کومنیست بیارینن !!!
جا نگر شهوی له شکر سؤقیهت له نهمفغانستان دا دهیکات ، پاراستن و
نازاد کردن بییت ، هی ده بییت توو برکردن و داگیر کردن چون بییت ۲۲۲۲
شو تاوانانهی له شکر سؤقیهت له نهمفغانستان دا دهیکات ، جوراوازی چی به
له تاوانانهی نیمیریالیزی نهمریکی له قینام دا دهیکرد ؟

نمری تو بلبییت حیزه کومنیسته کانی وولانی وکو قهرنسا و نینالییاو
نیمهانیان به کری گراوی نیمیریالیزم بن ؟ خو نهموانه به کم حیزیکسی
کومنیستین که به ره سعی دزی داگیرکردنی نهمفغانستان وه ستاونهوه !

نمری شو حکومته ره سعی یهی نهمفغانستان بو وا له بهر به کریگراوه کانی
نهمریکا و پاکستان و نیران و سعودیه دهمارپتهوه تا بگمپتهوه و همتا گشت و
به لینی نازادی کارکردنیشیان ده داتی ؟ نهمتا ده سته و دانی کابرایه کی
ههلهاتوری وکو (زاهیر شا) دهن بگمپتهوه ، تا بتوانن نارایه کی
شمری به سر شو زکه حکومته دا بدن .

نمری تو بلبییت پینج ملیون و نیو نهمری پهنابری ههلهاتوو له ده ست
کونستن و توو برکردن له خوشی نیمیریالیزی نهمریکی خاک و نهمفغانسی

هزاران ساله‌ی خوبیان بعضی هینتیبیت و یفانه‌رقه‌ی زئیر ده‌واری پهنساب‌عمران
 رازی بن ۶ بکر یگیروی شیمیر یالیزم بن ؟ کچی چند شغفندی بیک که بمر پوزی
 نیومر و ۱۵۰ هزار سربازی بیگانمیان له گیانی میللت و نیشتمانس
 خوبیان بمر دابیت و مرگ بیارینن ، نیشتمان بمرور و پیشکه و تنخواز بن ۴۴
 نه‌وی قوی لی نروابیت دمیبت شه‌وه بزانیبت که پوسالی بیگانه هر خاکیکس
 نیلا ، له هر شوینیکی دور له خاکی خوی قیتانی شه‌تک درا ، شه‌وه
 پوسالی داگیر کهره و نفرمتی میزوری سوگر کردوه !

کاک کهریم نمونه‌ی زئیرمان بؤده‌هینتیه‌وه و دمنوسیت : (فرقی چیه ؟ نه‌ومیه
 دهلین وولانی شه‌وروی روزهلآت بوونه کولونی روس و نازاد نین ؟ !
 شه‌گر له شگری روس له شیران نه‌چووبا دمر و بؤکورد شمری بگردایه و هر وه‌ک
 له ریگای نازادی شه‌وروی روزهلآت دا به طیلون سربازی روس به کوشت چوو ،
 بویاریزگاری کوماری کوردستانیش هزاران سربازی به کوشت دابایه ، پادانسی
 هر شه‌وه دهبوو دمیان گوت : کوردستانی داگیر کردوه و کردویه به کولونی) .
 به‌راستی مرو که نووسینی لهم بابه‌ته دمنوسیتیه‌وه بیکه و راست پهنده
 کوردی بیکه‌ی دیتیه‌وه یار که ده‌فهرمویت (نانی کونه ماسی دمنوات و پاسی
 جرتارا ده‌کات) .

کاک کدریمی حیسانی به زوری زرداری دمیویت زهینی خونهر به هله‌ه دا
 بیات . بویه گشت ریگه و دمر وازه‌بیک له خونهر ده‌به ستیتیه‌وه ، شه‌وه نه‌بیت
 که له شگری روس شمری بؤ کورد کردبا . فنده نیلیکی سافیلکه هه‌لخه‌لعتین و
 تراویلکه‌ی تینوو نه‌شکین !

نه‌کس داوای کردوه روس شمری بؤ کورد کردبا و نه‌کمشیر چاره‌روانی گیلیستی
 له و بابه‌ته بروه . به‌لام خو بواری دیکه زرد بوون . با له‌ومر بگره‌بین که گونمان

خودا نەکردە لە بریتی پەلپ گرتن لە نەوت ، بۆیان لە سەر دەستەبەرکردنی مافی میللەتانی ئێران داگرتبا ، چونکە دەزانین بۆ چاوەنێوان ، مافی گشت میللەتانی جیهان ، دووگالۆن نەوت ناھێنیت . ئاخۆ نەدەتوانرا هەر بۆ مێژوو ئەو تۆماربەگن کە رۆژیک لە رۆژان پششی میللەتیکی جەسارەیان گرتوووە و لە ناسکترین کاتی مێژوو دا دەستبەرداری نەبوون . ئەویش بەوەی لە ریکەوتنسی قەوام سادەتشیگۆف دا مافی ئەو میللەتانەش بەگنە فەشە خالیک لە پەسالی خالە هەرە گزنگەکی (ئیستیزی نەوت) دا ؟ یاخود ئەگەر ئەویش نەکرابە نەدەتوانرا بەلانی کەمەو لە بریتی خالی سێبەم کە دەلیت : (مەسەلە ی ئازربایجان مەسەلەیکێ نیوخۆی ئێرانە ، لەلایەن رژیمی ئێران و دانیشتوانسی ئازربایجانەو ، بە ئاشتیانە چارە سەر دەکریت) بنووسن : (مەسەلە ی ئازربایجان و کوردستان ناد) ؟ خو ناکریت کاک کەریسی حیسامی پێمان بلیت (مەسەلە ی ئازربایجان ، مەبەست ئازربایجان و کوردستان بوووە چونکە لای حوکومەتی ئێران هەردوو ک ئازربایجانی رۆژەلات و رۆژئاوان) .

دەنا ئەو کاتە کاک کەریسی حیسامی بەم بەلگانە دەم کو ت دەهه کین :

۱- خالەکانی ریکەوتنە کە لەلایەن سووقەتەو سەپاون نەک ئێران . چونکە ئەوان لە نوختە ی هێژ دەستەلاتەو قسەیان کردوو و رژیمی ئێرانیان ناچار ی گەت و گو کردوو و ئەو ریکەوتنەیان بە سەردا سەپاندوون .

۲- ئەگەر تا ۱۹۷۵ ییش کوردستان بە ئازربایجانی رۆژەلات نیو برا بییت ئەوا لەو دەو کیشەیک هانۆتە کایەو بە نیوی کیشە ی (کوماری کوردستان) دەو و مکو کیشەکانی دیکەتر پێوستی بە نیو هێنان و چارە سەر هەبوو .

۳- بەکێک لە رەخنەکانی کاک کەریسی حیسامی لە حوکومەتی میلی ئازربایجان ئەو مە کە لە ووتووی قەوام و نوینەرائی ئازربایجان دا ، کوردستان هەروەکو رابردوو

به تازربایجان نیو براوه . نومتا له ل ۸۵ ی (کوماری دیموکراتی کوردستان
یان خودمختاری ۲) دامنوو سیټ : (. . . نك هر شهوه ، له ووتوو ویزی
قوام و نویټرانی تازربایجان دا به سرکایینی شه بوستری سرکوماری تازربایجان
که له حهوت ماده داریک که وتوون ، به هیچ جور باسی کوردستان نه کراوه .
لهم قرار داده دادرده که وی که ملبندی ژیر ده ستلانی کوماری کوردستان
هر وک رابوردو به تازربایجان ناو براوه) .

دبرواناکم کاک که ریمی حیسامی به هیچ جوریک رمخنی له وه هه بیټ
ته گه رووس کوردستان بکه نه (دوزه خستان) یش .

که همدک نوو سهرانی کورد و بیگانه دمنووسن شووره ویی پستی کوماری
کوردستان و تازربایجانی بهر هه لدا کرد ، ئاله ووه هاتوو که ریکه وتنه که
۱- به هیچ جوریک نه دوور نه ئیزیک باسی مه سله ی کورد ناکات و خو ی
نی ناگه نیټ و نیوی ناهینیټ .

۲- مه سله ی تازربایجان وه کو کیشه یه کی نیوخوی ئیران باس دهکات و تسلیمی
ویزدانی ره گه زهر ستانی فارسی دهکات . جا خودا ده بگرد له وه دوا له بریتی

تهو . ۳- هزاره ی له تازربایجان به کوشت چوون ، ۳ ملیون دهبوون !

ئیدی تهو بوند و باوه فرت و فیلاوی به ی کاک که ریمی حیسامی ده پهبینیته گوری
بو چه واته کردن و به هه له دا بردنی خوینره . دناکی چاومروانی تهو بووه
له شگری سوور بو کورد بجهنگیت و تازادی بو به ده ست بهینیټ . به لام
گشت کس چاومروانی تهو بووه قه لای گه لان نقه یه کی لی بیټ و باسی پیوستی
بانگانه ی بیره که ی به ده نگ بیټ . صد معناین ، چاربان روا ، سه بریان سوا
هینیان لی برا !

بومه سه‌لای شورویای روز‌ه‌لآت ، په‌یمان‌نامه‌ک‌ه‌ی مولوتوف - ریبتنرپ که پیش
 جنگی دووهم شورکرا و پاش جه‌نگیش چه‌سیا ، روون و تاشکرا بفرزه‌مندی‌به‌کانی
 شوروی و تمامی خوش‌سپاندن و ده‌ست‌به‌سرداگرنتی تاشکرا ده‌کات .
 هر‌ته‌وکاتانه نه‌خنس‌ه‌ی دابشر‌کردنی شورویا له‌نیوان ستالین و هیتلر‌دا
 برا‌بووه‌وه . راسته‌ شور‌دوی‌سور بوزگار‌کردنی شه‌و ولاتانه‌هه‌زاران
 قهرمانی‌دا ، به‌لام همه‌ ناپیت بکانه‌شه‌وی وسته‌ی تازادانه‌ی میلله‌تکه‌کان
 خویان زپرس خریت و ده‌سته‌لآت و رژیمیکیان به‌سردا بسپیت که‌تاوانو
 خواستی خویان رنگ پی‌نه‌دانه‌وه . کاهه‌ له‌و رژیمانه‌به‌خواستی میلله‌تکه
 خوی‌جله‌وی فرمان‌رواییان چنگ که‌وتوه . که‌رومانیا له‌لایع شور‌دوی
 شوروه‌ه‌ تازادکرا ، سهری‌کی‌نه‌ندامانی پارتی کومونیستی وولاته‌که
 نه‌ده‌گه‌مشته‌هه‌زار نفر . هه‌نگاریا حال و باری له‌و بانتر‌نه‌بوو . (*)
 پارتی کومونیستی بولگاریا نه‌جه‌ماوه‌ریکی شه‌وتوی هه‌بوو ، نه‌سهر‌کرده‌کانسی
 له‌نیو وولاته‌که‌دا مابوون . تالمانیاس له‌نیوان هیزه‌ها‌په‌یمان‌ه‌کان‌دا‌کرایه
 دوو‌کوتوه .

که‌واته‌شه‌و رژیمانه‌باری‌جنگ‌سپاندوونی و بو‌شه‌ه‌قوت‌کرا‌نه‌ته‌وه‌که‌وه‌کو
 سه‌نگری پیشه‌وه‌ی شوروی له‌بهر‌سهره‌نیزه‌ی شمیرالیزم‌دا خور‌اگرن .
 با‌نحوونه‌یکی میژووسی بو‌کاک که‌ریسی حیسانی به‌ینینه‌وه :
 پاش‌جنگ ، هه‌ردوو وولاتی کومونیستی یوگوسلافیا و تهلانیا ، له‌هه‌ولسی
 شه‌ه‌دا‌ده‌بن‌که‌یه‌کیتی‌یه‌کی خو‌ویستانه‌له‌نیوان هه‌ردوو وولاته‌که‌دا
 پیک به‌ین . شوروی له‌و یه‌گرتنه‌خو‌ویستانه‌یه‌ زور‌در‌دو‌نگ‌ده‌بیت‌و

(*) کیسین انتشارات و تبلیغات کمیته مرکزی حزب دمکرات کردستان ایران :
 " بحث‌کوتاهی درباره‌ سوسیالیزم " ، مرداد ماه ۱۳۶۲ ، ص ۲۰ .

به کومانده تی ی دمروانیت . له پیک گهیشنی وه فدیک یوگوسلافی به سر و کایه تی
 (جیلان) له گهل (ستالین) و (مولوتوف) دا ، (ستالین) ناوها دیته گو :
)) نیمه هیچ بهرزه وهندی یه کی نایه تیمان له شهبانیا دانی یه . نیمه به وه رازین
 که یوگوسلافیا شهبانیا قوت بدات . " به دم شه و قسانه وه ستالین په نجه کانی
 ده ستی راستی ویک ده هینا یه وه و به دمی یدا ده برد ، وکو بخوانیت قوتیمان
 بدات " .

من حبه سام ، به و رفتارهی ستالین زمانم به سترا . دواتر هانه گو :
 مه سهله قوت دان نی یه ، به لکه یه گرتنه .
 مولوتوف به سر زمنشته وه هانه و مرام : به لام شه و ده کانه قوت دان .
 ستالین به نیشارت و پنجه به دم بردن دا ده ستی پی کرده وه :
 بهلی ، بهلی ، قوتی دمن ! نیمه رازین به وهی شیوه شهبانیا قوت دمن .
 تا زووتریش قوتی دمن درمنگه .

گوته کانی ستالین بو یه کم جار له دمریای دوو بیریان و مرام :
 ۱- دباره سیاستی یوگوسلافیا بهرامبر شهبانیا ، به نیسبت سوقیته وه
 ههله یه و راستنی یه .

۲- شه و یه گرتنه ی سوقیته له گهل وولانانی هالتیک دا ، مه سهله
 قوت دان بووه ، نهک یه کگرتن)) . (*)

شه و متا بو سر کرده کانی شه و کانه ی شوروه وی . یه گرتنی خو و سنانه
 قوت دان بووه ، شمری شه ی به زور گیرانی شه و وولانانه له بازنه ی دسته لانی
 خریان دا ده بیت چ بیت و ده توانین چ نیویکی لی بنین ؟

(*) Milowan Djilas: Gespräche mit Stalin, Fischer Verlag, Frankfurt 1962, S.183-185 .

رود اوگاننی نم سس چل ساله ی پاش جنگ له وولانانه را به دمری خست
تا چ رادیمک نازادنی . تنها نازادی یک که بی یان رهوا دبیریت شهویه
که به پابندی شوروی بینهوه .

به هر حال نازادنی یا زیر دست ، شهوه مه سهله یکه نه به من و نه
به کاک کهریم بریار ندریت . بلکه جهاموری شهو میللغانه و میژوو شه و
بریاره دهن .

به پیوستی ده زمان لیره را بازه به سر بوچونیکي دیکه ی کاک کهریم را
ندم که له مهر نم مه سهله یه دهری پیوو :

له ژماره ۲۱ گوکاری (پیغ) را گو تریک دمراره ی (کوماری دیموکراتیسی
کوردستان یان خودمختاری ۲) نووسرابوو که باسی سیمیناریکی
کاک کهریمی حیسانی دهکات که دمراره ی شهو کتیبه له ستوکولم گرتویه .
پاش شهوی نووسره که زور به شان و بالی کاک کهریم و کتیبه که ی را
هله دلیت ، شهوا له کوتاهی را نووسویه :

((پاشان یهکی له به شدار بوهکان به ناوی کاک فهرانه شاکه لی که دیار سوو
کتیبه که ی به رودی خویند بوه به بوچونیکي رمخنه گرانه قسه ی کرد و گوتی :

..... کاک فهرانه رمخنه ی به تاییت له و به شه گرت که نووسره له چوونی
شوردوی سوری سو قیته ی بو تیران و بو کوردستان دهلی : شوردوی سوری سو قیته ی
شهو نازادیه ی بو کوردستان هینا که سوای سر به تیکشکاندنی فاشیزم بو وولانانی
شورویای روزه لانی برد و نم وولانانی له دست دهره بگایته و دیکشکاندنی و
فاشیزم رزگار کرد .

کاک فهرانه گوتی : کاک کهریم ولانانی چیکوسلوفاکیا ، پولونیا و لهلمانیه یای
دیموکراتی به نازاد ده زانی . شوردوی سر نم نازادیه ی بو کوردستان ده هینا

شکر ببا بیهوده ؟

نوسر له وه لاسی کاک فخرهاد را گوتی : گهلی کورد له کوردستانی شیران شوروی
سوریان بی فریختهی نازادی بوو . نه مانایکی شیره کانی ماموستا هزار بکه
که شهویش وک تو بیر دهکانه وه . پاشان شکر کوردستان وک ولاتانی شوروی
روزه هلات بایه ، توو روونا کبیرانی کورد لی قوماو نه ده بون و بو ژمان
له بیر دمرگای سوسال نه ده وه ستان)) . (*)

یه که و راست له سر روویری گو قاره که شم نیینی ییم نوسس : خوزیا
کاکه فخرهاد شاکه لی ورامی دهراوه : بویه له گهل شه و تله بند کوردن و
مین ریز کردنه ی سنوری ولاتانی شوروی روزه هلات دا ، هینده کم
له خه لکانی شه و ولاتانه له ب مردم دمرگای سوسال مکان دا ده وه ستن !!!
گر خودا نه کرده دمرگانانیا بو ناوه له کن ، خو چوله که بکوز له و ولاتانه دا
نامینیست !!!

کاک که ریی حیسانی پاشان سوری گوله ی پرسیار یکان له ب مردم دا ده کانه وه
(تویلی شه شیه بوجونه وه هلو یست گرتنه دلسوزی بیت بو کورد و قازانجی
جولانه وه ی کوردی تیدا بی ۲)
بانسه شه تو بلینیت درو کردن له گهل خو و میله ته که ماند ا سوودی بزوتنه وه ی
نیستمانی ی کوردی تیدا بیت ؟

من یم وایه یه کم مانا و نیشانه ی دوستایه تی به ناگاهینانه ومیه له هله مکانسی
رابورد وو ، تا له پانسه روز دا دو باره نه کزینده و شه دوستانه تی بگه مینین
که نیمش بایی پیوست له به رزه وندی خومان و جوری دوستایه تی ده گمین .
(*) هله بندی روشنبیری کورد له لندهن : " گو قاری پهیف " ، شماره ۲ ،
سالی یه کم ، تمموزی ۱۹۸۶ ، ل ۲۸۲-۲۸۳ .

من یی ماستاو ساردرکردهوه بوکاک کهریسی حیسامی یاخورد هیچ که سۆکی دی،
 وهکو له یهکم لاپههکانی پیشهکی (سۆقیت و بزوتنهوهی نیشتمانی ی کورد) دا
 نووسیویه ، صد هیندهی کاک کهریم به ئاوانی دسخوازم که (سۆقیت دۆستی
 راستهقینهی بزوتنهوهی ئازادیخوازانهی میللتهکه مان بێت) ، یا هیچ نه بێت
 له نیوان داکوکه رانمان و ئیمه دا ههلووستیکێ یی لایهانه بگریت و بازوویان
 بو لیدانی کورد پته و نهکات . ئهری بو ده بێت هم داوا و ئاوانه دوزماینسی
 سۆقیت بێت ؟

به یی گشت یاسا و ژیری یهک ، شۆرش و رابهرینهکانی کورد چهند کۆنپهرست و
 دواکهوتووش بووین ، هینستا له ئهتاتۆرک و رهزاخان و صهدام و خومهینسی
 پیشهکه و نووتر و رهواتر بوون . ئهگەر سۆقیت و پارتنه کۆمۆنیستهکان له نیوان
 دوو دهستهی کۆنپهرست و دواکهوتووش دا سهڕینک کران ، به پسی ی
 گشت یاسا و داب و نهڕیتیک ههق وایه پشنی کۆنپهرسته چه سواره که
 بگرن ، نیک کۆنپهرسته چه سینهره که . ئهگەر وانه کهن یانی له که سترین
 ئهرکی ئهخلاقی و فیکری خویان لایان داوه و ئهوان دوزماینسی یان ههلبزاراوه
 نیک ئیمه .

دا گوتم بوکاک کهریسی حیسامی که نووسیویه : (کورد ناحهز و دۆزنی
 کهم نین . رووناکیبری دۆسۆزی کورد نایی دۆزمن بو کورد زیاد بکا . هم
 نووسهرانهی که ئهرکی بهلاماردانی سۆقیت و وولانی سۆسیالیستی یان گرتوته
 ته ستۆ و به ناوی نووسینی (ئازاد و لیکۆلینهوه) ده یانهوی وولانی سۆسیالیست
 له بهر چاوی کۆمه لانی ههراوی خه لکی کوردستان دزیو بکن . بێجگه له وه که ده که ونه
 داوی ئیمپریالیزم ، له نیو کوردستانیش بایح و قه دریکیان نایینی . شه و که سانه
 ده بوايه له (راه زۆرکی) کوردستان پند وهر بگرن) .

دهلیم : نووسهرانی کورد، وولانانی سوسالیست دزیو ناکن ، بهلکه ههلویستی
 خویانه دزیو یا ژیکهله بیان دهکات . نه مروش سردهم و قونایگی دیکه یه و بساری
 میلله ته که مان شهوی به به ره وه نه ماوه درو و ده سستی له گهل بکریت . کاک کهریم
 که هیئنده به تنگ شه وولانانه وه به ووا له حمجه که وه نیزیکه ، چیتیر وایسه
 وهک دوستیکیان پیننیازی بیان بو بکات که ههلویستی خویان وه کسو
 پیوستنی یه کی فیکری و تخلاقی بهرامیر چه وساوهرترین و زوللی کراوترین
 میللهتی کوت کوت کراو و بی ماف کراوی شه دنیایه راست بکنه وه و هیئنده
 پهله قازی شه وه ته کهن که بهرزه وندی به کانیان له سهر حسیی میلله تانی دی ههلچین ،
 دنا میژوو له رهنترین و تاریکترین لاپهره کانی یدا شه وه لویستانه بیان بو
 تومار دهکات و بهاری لی خوش بوونیان نادات .

کاک کهریمیش دلنیا ده کهین که ئیسه رولهی جگهر سوزهی میلله ته کهی خومانین و
 دز نه بهرین و کس ناتوانیت (راه زوزکی) به ئیسه بکات . ههر چه نده
 وای بی ده چیت که کاک کهریم له تجربه به وه شه لاسمزگاری به مان بکات ، به لام
 ئیمنر نکای لی ده کهین ، شه شاگای له خوی بیت ، هوشیار بیت به
 پاسپورتی دیبلوماسی رهنگاو رهنگره نه یکنه (دیو جامه) ی راوی بهری
 کوردی و مروقی کورد ، شه و له لاینی ئیسه وه فارس گوتهنی (مطمئن باشد) .

سهرکه ونشی گشت مروقیکی تازا دینخواز و راستی په رست به تاوات دینخوازم

کورد و

سالزبورگ ، ژونی ۱۹۸۷

سەرلج

۱- له مانگی ژونی ۱۹۸۷ دا له نووسینی ئەم کتییۆلۆکیە بوومەوه .
له کاتی چاپ کردنیدا هەندی زانیاری دیکم چنگ کهوتن و
خستنه سەراسەکه . بۆه میژووی هەندەک له سەرچاوهکان
درهنگتریکن .

۲- له کاتی چاپ کردندا ، پەراویزی (*) لایەرە ٤٦ چاپ نەکراوه .
بۆاری ئەرمەن نەبوو له داوین دا جی ی بۆ بکەمەوه . داوا ی بۆردن
دەکم . تکایە بۆ ئەو دەقی دەست نیشان کراوه ، پڕوانە :
محمود ملاحظت : " کۆماری میلی مههاباد " ، چاپخانە ی
شە هید جەمال تایەر ، سوید ، ١٩٨٦ ، ل ٧٧ .

سوپاس

له کاتی دڵۆه سوپاسی هونەر مند کاک (جەمال سالح) دەکم
که خەسی بەرگەکی بۆ نووسیم .
سوپاسی دەزگە ی چاپە منی ئازاد دەکم که ئەرکی کۆپسی و
بلا کردنەوه ی گرتە ئەستۆ . وینەیان زیار بیت .

Kurdo Ali

**Srînewey çend Peleyek
be tewêlî Rastîyewe**

Nameyekî kirawe bo kak *Kerîmî Hisamî*

Salzburg
Junî 1987

BINKEY ÇAPEMENÎ Y AZAD

Kurdo Ali

Srînewey çend Peleyek
be tewêlî Rastîyewe

Nameyekî kirawe bo kak *Kerîmî Hisamî*

Salzburg
Junî 1987

BINKEY ÇAPEMENÎ Y AZAD